

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ก. เอกสารขั้นต้น

การเมืองราชสำนัก ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๕๐

ข่าวโฆษณาการ ๓ (กันยายน ๒๔๕๓)

ข่าวโฆษณาการ ๓ (ตุลาคม ๒๔๕๓)

ข่าวโฆษณาการ ๔ (กรกฎาคม ๒๔๕๔)

ข่าวโคสนาการ ๔ (เมษายน ๒๔๕๔)

ข่าวโฆษณาการ ๔ (พฤศจิกายน ๒๔๕๔)

ข่าวโคสนาการ ๔ (กันยายน ๒๔๕๔)

ข่าวโฆษณาการ ๕ (สิงหาคม ๒๔๕๕)

ข่าวโฆษณาการ ๕ (กันยายน ๒๔๕๕)

ข่าวโฆษณาการ ๕ (ตุลาคม ๒๔๕๕)

ข่าวโฆษณาการ ๑๐ (มกราคม ๒๔๕๐)

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. ม.ท.๑/๑๐๘ "ตั้งกรรมการวางหลักเกณฑ์การตั้งชื่อบุคคล"

พ.ศ.๒๔๕๔.

_____ . ม.ท.๒.๒/๑๘๕ "ย้ายที่ทำการกระทรวงยุติธรรมและศาลฎีกาไปอยู่ ณ ตึกสร้างใหม่ ถนนราชดำเนินใน" พ.ศ.๒๔๕๔.

_____ . ส.ร.๐๒๐๑.๑/๑ "จดหมายลงนามพ.อ.พระยาศรีสิทธิสงคราม ถึงพ.อ.พระยาพลพลนุหเสนา นายกรัฐมนตรี"

_____ . ส.ร.๐๒๐๑.๑.๑/๔ "ประกาศและแจ้งความนายกรัฐมนตรีและ ผู้บัญชาการทหารบกเนื่องในการปราบกบฏ (พ.ศ.๒๔๓๖)"

_____ . ร.๓ ก.๑ "รวมกระทรวงทหารเรือเข้ากับกระทรวงกลาโหม" ๑๔ ตุลาคม-๑๔ ธันวาคม ๒๔๓๔.

_____ . ร.๓ ย.๑ เอกสารกระทรวงยุติธรรม "ข้อบังคับว่าด้วยระเบียบการและหลักสูตรโรงเรียนกฎหมาย" ๒๐ พฤษภาคม ๒๔๖๕-๓๑ มกราคม ๒๔๓๓.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, หอ. ก.ต.๖๕/๒๑ กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการควบคุมการโฆษณาเรื่องคณะกรรมการจัดระเบียบการค้าต่างประเทศ.

- _____ . ก.ต.๖๕.๒/๑ "กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการโฆษณา.
คณะกรรมการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่น ๆ ในภาวะคับขันฉบับที่ ๒๕.
เรื่องกำหนดราคาสูงสุดของข้าวสาร" ๑๔ กันยายน ๒๔๘๘.
- _____ . ก.ต.๕๔.๑/๑๐๐ "แถลงการณ์คณะรัฐประหาร ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๙๐"
- _____ . อ.ก.๐๒๐๑.๒.๑/๒๔ ปัญหาเรื่องยางพารา.
- ไทยเขมมรวมข้าว (๑ กรกฎาคม ๒๔๓๖)
- ไทย-ไทยรายสัปดาห์ ๕ (๒๓ ตุลาคม ๒๔๘๕)
- ไทยราษฎร์ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐
- ไทยราษฎร์ ๕ สิงหาคม ๒๔๙๐
- ไทยใหม่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕
- ไทยใหม่ ๒๘ สิงหาคม ๒๔๘๕
- ไทยใหม่ ๓ กรกฎาคม ๒๔๙๐
- นิกร ๒๘ มกราคม ๒๔๘๕
- นิกร ๕ มิถุนายน ๒๔๘๕
- พิมพ์ไทย ๒๔ มีนาคม ๒๔๙๐
- พิมพ์ไทย ๑๑ กรกฎาคม ๒๔๙๐
- ราชกิจจานุเบกษา ๔๘ (๑๑ กันยายน ๒๔๘๔)
- ราชกิจจานุเบกษา ๔๘ (๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๔)
- ราชกิจจานุเบกษา ๖๑ (๒๐ กันยายน ๒๔๘๗)
- ราชกิจจานุเบกษา ๖๐ (๑ ธันวาคม ๒๔๘๖)
- ราชกิจจานุเบกษา ๖๒ (๖ มกราคม ๒๔๘๘)
- ราชกิจจานุเบกษา ๖๒ (๕ มกราคม ๒๔๘๘)
- ราชกิจจานุเบกษา ๖๒ (๑๐ มกราคม ๒๔๘๘)
- ราชกิจจานุเบกษา ๖๒ (๑ พฤษภาคม ๒๔๘๘)
- ราชกิจจานุเบกษา ๖๓ (๑๒ พฤศจิกายน ๒๔๘๕)
- ราชกิจจานุเบกษา ๖๔ (๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๐)
- เลขานุการรัฐสภา, สำนักงาน. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญครั้งที่
๓/๒๔๘๕ วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๕.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญครั้งที่ ๔/๒๔๘๕ วันที่ ๑๕
กันยายน ๒๔๘๕.

- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๘/๒๔๘๕ วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๔๘๕.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๘/๒๔๘๑ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๑.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๒/๒๔๘๑ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๔๘๑.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๑๑/๒๔๘๒ วันที่ ๕ กันยายน ๒๔๘๒.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๑๒/๒๔๘๒ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๔๘๒.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๑๔/๒๔๘๒ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๔๘๒.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๓/๒๔๘๓ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๔๘๓.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๑๔/๒๔๘๓ วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๔๘๓.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๕/๒๔๘๔ วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๔๘๔.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๑๔/๒๔๘๔ วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๔๘๔.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๒๑/๒๔๘๔ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๘๔.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๔/๒๔๘๖ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๔๘๖.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๑๒/๒๔๘๘ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๔๘๘.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๒๔/๒๔๘๘ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๘๘.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๓๐/๒๔๘๘ (ลับ) วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๘๘.

- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๑๔/๒๔๘๙ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๔๘๙.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๒๐/๒๔๘๙ วันที่ ๘ เมษายน ๒๔๘๙.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๓๔/๒๔๘๙ วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๔๘๙.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๖/๒๔๘๙ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๔๘๙.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๔/๒๔๙๐ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๔/๒๔๙๐ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๔๙๐.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๓/๒๔๙๐ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๔๙๐.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๘/๒๔๙๐ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๔๙๐.
- _____ . รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญครั้งที่ ๙/๒๔๙๐ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๔๙๐.

ศรีกรุง ๒๙ สิงหาคม ๒๔๘๔

ศรีกรุง ๓ เมษายน ๒๔๘๙

ศรีกรุง ๑๔ พฤษภาคม ๒๔๘๙

ศรีกรุง ๒๒ พฤษภาคม ๒๔๘๙

ศรีกรุง ๑๖ พฤษภาคม ๒๔๙๐

ศรีกรุง ๔ มีนาคม ๒๔๙๑

เศรษฐกร ๑ (มกราคม ๒๔๙๐)

สยามนิกร ๑๔ ธันวาคม ๒๔๘๙

สุภาพบุรุษ ๔ สิงหาคม ๒๔๘๒

สุภาพบุรุษ ๒๒ ตุลาคม ๒๔๙๐

ข. เอกสารชั้นรอง

- กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๒๘.
- _____."สถานการณ์กับการต่อสู้ของอำนาจ," ใน มติทางการเมืองในปรากฏการณ์ของสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๒๘.
- กนต์ธีร์ ศุภมงคล. การวิเทศขยายของไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๔๒๗.
- กระมล ทองธรรมชาติ. "อุดมการณ์กับสังคมไทยในปัจจุบัน." ใน อุดมการณ์กับสังคมไทย, ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, ผู้รวบรวม. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๔๑๔.
- กรีซ สิบสนธ์. "บทบาทและพฤติกรรมของวุฒิสภาไทยสมัยต่างๆ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยภาคีวิชาปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๑๖.
- กาจ กาจสงคราม, พล.ท. เรื่องกำลังและอำนาจของประเทศชาติ พระนคร: โรงพิมพ์บริษัทรัฐศักดิ์จำกัด, ๒๔๘๒.
- เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, "การปฏิวัติ ๒๔๗๕." ใน ลัทธิการเมือง, หน้า ๕๕-๖๖. สมทวนิช และคณะ, บรรณาธิการ. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๔๑๔.
- ควง อภัยวงศ์, พ.ต. "ชีวิตของข้าพเจ้า." อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพันตรีควง อภัยวงศ์, พระนคร: โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์, ๒๔๑๑.
- "จดหมายจากกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีถึงเจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศร ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๗." อ้างถึงใน สิริ เปรมจิตต์. ชีวิตและงานของ พล.ร.ต.ถวัลย์ อารังนาวาสวัสดิ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, ๒๔๒๑.
- "จดหมายจากเจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศร ถึง พ.อ.พระยาพลพลนุหเสนา ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๗." อ้างถึงใน สิริ เปรมจิตต์. ชีวิตและงานของ พล.ร.ต.ถวัลย์ อารังนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัชมন্ত্রীลี้ทอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, ๒๔๒๑.
- จิรัช วิชิตสงคราม, พล.อ. "การเลิกระดมพลภายหลังสงครามมหาเอเชียบูรพา." อนุสรณ์ในพระราชทานเพลิงศพ พล.อ.จิรัช วิชิตสงคราม. กรุงเทพฯ: ดำรงการพิมพ์, ๒๔๒๒.

ฉัตรทิพย์ นาดสุภา และคณะ. เศรษฐศาสตร์กับประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: ทวีกิจการพิมพ์, ๒๕๑๔.

เจียรบ (ชัยสงค์) อัมพันธ์, ร.ต.อ. มหาวิทยาลัยของข้าพเจ้า. วรรณคร:
โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์. ๒๕๐๑.

ชวลิต ทรงกิตติ. "การต่อสู้ทางการเมืองของ ดร.ปรีดี พนมยงค์ (พ.ศ.๒๔๗๔-๒๔๙๐)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.

ชวลิต วายุกัตต์. "การปฏิรูปเศรษฐกิจในประเทศไทย." ใน ประวัติศาสตร์ไทยจนถึงพ.ศ.๒๕๔๔, ฉัตรทิพย์ นาดสุภา และสมภพ มานะรังสรรค์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: ทวีกิจการพิมพ์, ๒๕๑๔.

ชวลิต กุลกำมัชร, พล.ร.ต. "ระลึกถึงครูหลวงสินธุ์." ใน อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพเรือเอกสินธุ์ กมลนาวิน, หน้า ๑๓-๑๔. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ, ๒๕๒๐.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. "ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕." วารสารธรรมศาสตร์ ๙ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๒๒).

ชาติชาย ชุณหะวัณ, พล.ต. "คำไว้อาลัย." อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพลตรีศิริโยธิน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดนันทชัย, ๒๕๒๓.

ไชยวัฒน์ ยนเปี่ยม. ฝันร้ายของเมืองไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๒๘.

ณัฐฉาน สุกสีสงคราม. นายควง อภัยวงศ์กับพรรคประชาธิปัตย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เรื่องศิลป์, ๒๕๒๒.

ณรงค์ ไตรวัฒน์. เบื้องหลังการเมืองยุคหมิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อุดมศึกษา, ๒๕๑๗.

ดิเรก ชัยนาม. ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒. ๒ เล่ม. วรรณคร: แพรวนิเทศ, ๒๕๑๐.

ดำรงค์ อิมวิเศษ. "การร่างรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช ๒๔๘๕ และการเมืองภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.

"ตำนานรัฐบาลไทย บันทึกแห่งยุคสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๔๗ ปี ๔๗ รัฐบาล ๑๗ นายกรัฐมนตรี." มติชนฉบับพิเศษ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิฆเนศ, ๒๕๓๒.

ตำรวจ, กรม. "ประกาศกรมตำรวจเรื่องให้ประชาชนร่วมมือกับทางราชการซื้อข้าวสาร

ตามราคาควบคุม." ข่าวโฆษณาการ ๕ (ตุลาคม ๒๔๘๕)

ถวัลย์ อ่างรวางาสวัสดิ์, พล.ร.ต. "คำปราศรัยในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ๑ มกราคม ๒๔๙๐."

ข่าวโฆษณาการ ๑๐ (มกราคม ๒๔๙๐)

_____ . "คำไว้ว่าล้วยผลเรือเอกสินธุ์ กมลนาวิน." ใน อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพผลเรือเอกสินธุ์ กมลนาวิน, หน้า ๓-๕. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ, ๒๔๒๐.

แกมสุข นุ่มนนท์. "ไทยกับญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ : มหาสมุทรหรือเมืองขึ้น?"

เอกสารวิชาการไทย-ญี่ปุ่นศึกษา ๔ (สิงหาคม ๒๔๒๔)

"แถลงการณ์กระทรวงการคลัง" ราชกิจจานุเบกษา ๖๓ (๑๔ มกราคม ๒๔๘๕)

เทพวิฑูร นุชเกษม. "ครั้งหนึ่งเมื่อผมไม่มีสุขภาพจะอาศัย." ประชาชาติ ๑ (๑ ตุลาคม

- ๔ พฤศจิกายน ๒๔๑๓)

เทียน สุกโกศล, พ.ต.ท. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพเอกอัคร

อัครเดชจรัส. พระนคร: โรงพิมพ์กรมตำรวจ, ๒๔๑๓.

เทียมจันทร์ อ่ำแห้ว. "บทบาททางการเมืองและการปกครองของจอมพลป. พิบูลสงคราม

(พ.ศ. ๒๔๓๔-๒๔๘๓)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๒๒.

"โทรเลขจากพระยาราชวังสัน ถึง นายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๓."

อ้างถึงใน สิริ เปรมจิตต์. ชีวิตและงานของพล.ร.ต.ถวัลย์ อ่างรวางาสวัสดิ์

อดีตนายกรัฐมนตรียี่สิบสอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, ๒๔๒๕.

ธงชัย ฝิ่งกันไทย. "ลัทธิคอมมิวนิสต์และนโยบายต่อต้านของรัฐบาลไทย (พ.ศ. ๒๔๖๘

-๒๕๐๐)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๒๑.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. วิวัฒนาการธนาคาร. พระนคร: คิวพรการพิมพ์, ๒๕๐๔.

_____. รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๐. พระนคร: โรงพิมพ์ธนาคารแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑.

นรินทร์ เศรษฐบุตร. เกิดมาเป็นนายกฯ. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๒๕.

นายกรัฐมนตรียี่สิบสอง. "แถลงการณ์เรื่องการเจรจาเกี่ยวกับความตกลงเรื่องข้าว."

ข่าวโฆษณาการ ๑๐ (กันยายน ๒๕๕๐)

นายทหารที่เข้าศึกษาในร.ร.นายทหารเรือรุ่นที่ ๓, คณะ. "บันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับ

กองทัพเรือระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๔-๒๔๓๖." ใน อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

ผลเรือเอกสินธุ์ กมลนาวิน, หน้า ๑๖๒-๑๖๑. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมสารบรรณ

ทหารเรือ, ๒๔๒๐.

เนตร เขมะโยธิน, พล.ต. งานใต้ดินของพันเอกโยธิน. พระนคร: โรงพิมพ์เพื่องอักษร,
๒๔๒๐.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. พันตรีควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี ๔ สมัย. พระนคร:
โรงพิมพ์รับพิมพ์, ๒๔๕๔.

บุรินทร์ พงศ์สุพันธ์. "พลเรือเอกสินธุ์ กมลนาวิณกับบทบาททางการเมือง." ใน
อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพลเรือเอกสินธุ์ กมลนาวิณ, หน้า ๑๘๒-๒๐๔.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สารบรรณทหารเรือ, ๒๔๒๐.

"บันทึกย่อการไปเฝ้าพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้งที่ ๔ วันที่ ๒๔ มกราคม
พ.ศ.๒๔๗๗." อ้างถึงใน สิรี เปรมจิตต์. ชีวิตและงานของพล.ร.ต.ถวัลย์
ธำรงนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรีสืบทอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ,
๒๔๒๑.

"บันทึกเรื่องพ.อ.พระยาพลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรีพร้อมด้วยน.ต.หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์
มาเฝ้าสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ.๒๔๗๗."
อ้างถึงใน สิรี เปรมจิตต์. ชีวิตและงานของพล.ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์
อดีตนายกรัฐมนตรีสืบทอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, ๒๔๒๑.

"ประกาศกระทรวงการคลังเรื่องจำหน่ายธนบัตรปลอมแทนธนบัตรชนิดราคา ๒๐ บาท และ
๔๐ บาท ที่ยกเลิก และถอนคืนจากธนบัตรออกใช้." ราชกิจจานุเบกษา ๖๗
(๑๖ กันยายน ๒๔๕๔).

ประทีป คล่องตรวจโรค. ๔๐ ปีของข้าพเจ้า. พระนคร: บริษัทอินเตอร์เนชันแนล
บิสซิเนส ดีเวลลอปเม้นท์จำกัด, ๒๔๑๓.

ปรีดี พนมยงค์. ปรีดี พนมยงค์ กับสังคมไทย (รวมข้อเขียนของปรีดี พนมยงค์). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๔๒๖.

ประมวลสถิติพยากรณ์, กอง. สถิติพยากรณ์แห่งประเทศไทย บรรพที่ ๒๑ พ.ศ.๒๔๘๒-๒๔๘๘.
พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๔๕๓.

ประยูร ภมรมนตรี, พล.โท. ชีวิต ๔ แผ่นดินของข้าพเจ้า. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ,
๒๔๑๘.

ประพันธ์ กฤษณจันทร์, พล.ร.อ. "คำสวดและไว้อาลัยแก่พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์."
ใน อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์.
กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสารจำกัด, ๒๔๓๒.

- ประพันธ์ จันทวิรัช, พล.ร.ต. "งานพัฒนาองค์บุคคลในกองทัพเรือของพลเรือเอกสินธุ์
กมลนาวิน." ใน อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพลเรือเอกสินธุ์ กมลนาวิน,
หน้า ๑-๖๓. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ, ๒๕๒๐.
- ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, ผู้รวบรวม. รัฐสภาไทยในรอบ ๒ ปี (๒๔๓๔-๒๔๑๓). พระนคร:
ชุมนุมข่าว, ๒๔๑๓.
- ปวย อึ้งภากรณ์ และสุภาพ ยศสุนทร. เศรษฐกิจแห่งประเทศไทย. พระนคร:
ประมวลมิตร, ๒๕๐๒.
- ผาดิต รวมศิลป์. "นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจสมัยรัฐบาลจอมพลป. พิบูลสงคราม
ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๘๑ ถึง พ.ศ.๒๔๘๕." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา
ประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.
- ผิน ชุณหะวัณ, พล.ท. ชีวิตกับเหตุการณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประเสริฐศรี, ๒๕๑๓.
- เผ่า ศรียานนท์, พล.ต.อ. "เหตุการณ์ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง." ใน เบื้อง
แรกประชาธิปไตย, พระนคร: มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๖.
- "พระราชบัญญัติการค้าข้าวฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๔๘๕." ราชกิจจานุเบกษา ๖๓ (๕ พฤศจิกายน
๒๔๘๕): ๓-๑๔.
- "พระราชบัญญัติจัดการป้องกันรักษารัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๔๓๖." ราชกิจจานุเบกษา ๔๐
(๒ พฤศจิกายน ๒๔๓๖).
- "พระราชบัญญัติสภาวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับที่ ๒." ราชกิจจานุเบกษา ๖๐ (๑ มกราคม
๒๔๘๖).
- "พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าวฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๔๘๕." ราชกิจจานุเบกษา
๖๓ (๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๕): ๑-๖.
- พาณิชย์, กระทรวง. ดัชนีรายหมวดขายส่ง พ.ศ.๒๔๘๔-๒๔๘๓. พระนคร: กรมเศรษฐกิจ
การพาณิชย์, ม.ป.ป.
- _____ . "แถลงการณ์เรื่องการจัดซื้อข้าวส่งในสหประชาชาติ." ข่าวโฆษณาการ ๕
(สิงหาคม ๒๔๘๕)
- _____ . "แถลงการณ์เรื่องระเบียบการซื้อข้าวโดยมีผลประโยชน์พิเศษตอบแทน." ข่าวโฆษณาการ
๕ (ตุลาคม ๒๔๘๕)
- เพ็ญศรี ตึก. การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยา
การพิมพ์, ๒๕๒๓.
- มันส์ จารุภา, น.ต. "เมื่อข้าพเจ้าจี้ออมพล." ใน เบื้องแรกประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ:

มิตรนราการนิมฟ์, ๒๔๑๖.

แมลงหวี่ (นามแฝง). "เบื้องหลังประวัติศาสตร์." ใน ชุมนุมวรรณคดีทางการเมืองของ
ม.ร.ว.เส็นีย์ ปราโมช. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๔๑๑.

"ยึดการปกครองรัฐบาลดำรงฯ" ไทย-ไทรายล์ปาด์ ๑๐ (๑๒ พฤศจิกายน ๒๔๕๐)

รอง ศยามานนท์. ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,
๒๔๒๑.

รัศมี ชาคะสิงห์, ร.ท. "บทบาทพลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนาในฐานะนายกรัฐมนตรี
๖ ปีแรกของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๒๑.

"รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ ๒๓/๒๔๓๖ ๑๑ ตุลาคม ๒๔๓๖." อ้างถึงใน
เทียมจันทร์ อ่ำหวัว. "บทบาททางการเมืองและการปกครองของจอมพลป.
พิบูลสงคราม (พ.ศ.๒๔๓๔-๒๔๘๓)" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา
ประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๒๐.

"รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งที่ ๑/๒๔๕๑ ๒๐ ธันวาคม ๒๔๕๑." อ้างถึงใน
เทียมจันทร์ อ่ำหวัว. "บทบาททางการเมืองและการปกครองของจอมพลป.
พิบูลสงคราม (พ.ศ.๒๔๕๑-๒๔๘๓)" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา
ประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๒๒.

"รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ ๒๐/๒๔๘๕ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๘๕." อ้างถึงใน
ดำรงค์ อิมวิเศษ. "การร่างรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช๒๔๘๕ และการเมือง
ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา
ปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๓๐.

"รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีที่ ๒๐/๒๔๕๐" อ้างถึงใน สิริเดช เรืองวงษ์วาร. "บทบาท
ทางการเมืองของนายควง อภัยวงศ์ ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ.๒๔๓๕
ถึง ๒๔๕๑." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๔๒๑.

ร่างรัฐธรรมนูญ, สภา. รวมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
คุรุสภา, ๒๔๑๖.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนัก. ความเป็นมา ภารกิจ การแบ่งส่วนราชการ สำนัก

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๔๓๒.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนักงาน. "เรื่องคำวิงวอนของนายกรัฐมนตรีแด่ พี่น้องสตรีไทย

เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๕๔." อ้างถึงใน เทียมจันทร์ อ่ำหวอ.

"บทบาททางการเมืองและการปกครองของจอมพลป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. ๒๔๓๔-๒๔๘๓)." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.

วิจัยประวัติศาสตร์ธรรมศาสตร์, กลุ่ม. "ปรีดี พนมยงค์ ชีวิตและงาน พ.ศ.๒๔๔๓-๒๕๒๖."

วารสารธรรมศาสตร์ ๑๒ (มีนาคม ๒๕๒๖):

วิชัย ประสงค์สิริ. ปฏิวัติ รัฐประหาร และกบฏจลาจลในสมัยประชาธิปไตยแห่งประเทศไทย.

พระนคร: โรงพิมพ์บริษัทรัฐกติกจำกัด, ๒๕๕๒.

วิชัย สุวรรณรัตน์. "การปฏิวัติ รัฐประหาร และกบฏภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

พ.ศ.๒๔๓๕." ใน ลัทธิการเมือง, หน้า ชัยอนันต์ สมุทวณิชและคณะ, บรรณาธิการ. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

วิภา มโนนิโมกษ์. "ความขัดแย้งภายในคณะราษฎร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา

ประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

ศรี ดาวราช, พล.ร.ท. "แต่ที่หลวงที่เคารพริก." ใน อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พลเรือตรีถวัลย์ อ่างรวงนาวาสวัสดิ์. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสารจำกัด, ๒๕๓๒.

"เศรษฐศาสตร์." "การช่วยเหลือทหารและบุคคลว่างงาน" เศรษฐกิจกร ๑ (มกราคม ๒๕๕๐):

๕-๑๐.

สกล รसानนท์, น.อ. "ประวัติและผลงานของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์." อนุสรณ์ในงาน

พระราชทานเพลิงศพจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์. พระนคร: โรงพิมพ์ทำเนียบ

นายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๓.

สมศักดิ์ นิลนพคุณ. "ปัญหาเศรษฐกิจของไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ และการแก้ไขของ

รัฐบาลระหว่าง พ.ศ.๒๔๘๕-๒๕๕๕." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา

ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,

๒๕๒๓.

สมุทร สุรักกะ. ๒๖การปฏิวัติและรัฐประหาร. พระนคร: สื่อการพิมพ์, ๒๕๐๓.

สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ. ขบวนการเสรีไทยกับความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ

ระหว่าง พ.ศ.๒๔๘๕-๒๕๕๒. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

๒๕๓๒.

สว่าง ลานเหลือ. ๓๓ ปีแห่งการปฏิวัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๔.

- สะอาด มโนรัตน์. "การบริหารการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย." วิทยานิพนธ์
 ปรินซ์ฮาลาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๕.
- สังข์ นิตินัย. ความนึกในกรุงขัง. พระนคร: คลังวิทยา, ๒๔๕๕.
- สังวร สุวรรณชีพ. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพลเรือตรีหลวงสังวรยุทธกิจ.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๑๖.
- สำรวจ กาญจนสิทธิ์, น.ต. ท.ส.พระยาสุรเดช. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บงกช, ๒๕๑๘.
- สิริ เปรมจิตต์. ชีวิตและงานของพลเรือตรีวัลย์ อ่างรณาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรี
สิ้นทอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, ๒๕๒๑.
- สุชิน ตันติกุล. "ผลสะท้อนทางการเมืองของรัฐประหาร พ.ศ.๒๔๙๐." วิทยานิพนธ์
 ปรินซ์ฮาลาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 ๒๕๑๓.
- สุธาศัย ยิ้มประเสริฐ. "ความเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ต่อต้านรัฐบาลสมัยจอมพลแปลก
 พิบูลสงคราม (พ.ศ.๒๔๙๑-๒๕๐๐)." วิทยานิพนธ์ปรินซ์ฮาลาบัณฑิต ภาควิชา
 ประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒.
- สุนจน์ ดำนตระกุล, ผู้รวบรวม. พล.ต.อ.อดุล อดุลเดชจรุสหนักถึงข้อเท็จจริงทาง
ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับนายปรีดี พนมยงค์ และจอมพลป. พิบูลสงคราม.
 กรุงเทพฯ: ศิริพรการพิมพ์, ๒๕๒๒.
- สุรพันธ์ บุษมาณพ. "การสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของหลวงพิบูลสงคราม ศึกษา
 เฉพาะกรณีการกวาดล้างปรักษ์ทางการเมือง ในปีพ.ศ.๒๕๔๑." วิทยานิพนธ์
 ปรินซ์ฮาลาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 ๒๕๒๕.
- แสวง ลานเหลือ. คนสำคัญของเมืองไทย. พระนคร: อักษรบริการ, ๒๕๐๘.
- ไสว สุกตินิกษ์. ดร.ปรีดี พนมยงค์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์,
 ๒๕๒๖.
- อรัญ พรหมชมพู. เมืองไทยถึงเมืองขึ้น. พระนคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๕๓.
- อ. พิบูลสงคราม. จอมพลป. พิบูลสงคราม เล่มที่ ๒. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์, ๒๕๑๘.
 _____ . จอมพลป. พิบูลสงคราม เล่ม ๔. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์, ๒๕๑๕.
- อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนาวาเอกหลวงศุภชลาศัย. พระนคร: โรงพิมพ์การศาสนา,
 ๒๕๐๘.
- อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพลเรือตรีวัลย์ อ่างรณาวาสวัสดิ์. กรุงเทพฯ:

บริษัทธรรมสารจำกัด, ๒๔๓๒.

อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพล.อ.จิระ วิจิตสงคราม. กรุงเทพฯ: ดำรงการพิมพ์,
๒๔๒๒.

อาจศึก ดวงสว่าง, พ.อ. "ประวัติและผลงานของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์" อนุสรณ์
ในงานพระราชทานเพลิงศพจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์. พระนคร: โรงพิมพ์ทำเนียบ
นายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๗.

อุตสาหกรรม, กระทรวง. อนุสรณ์ครบรอบ ๒๕ ปี ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐. พระนคร:
โรงพิมพ์กุลบำรุงกิจ, ๒๕๑๐.

ภาษาต่างประเทศ

Blanchard, Wendell. Thailand Its People Its Society Its Culture"

New Haver: Human Relation Area File, 1985.

Doll, W.A.M. Report of the Financial Adviser Covering the Years

2484-2493. Bangkok: office of the Financial Adviser, 1951.

Ray, Jayanta Kumar. Portraits of Thai Politics. Orient Longman Ltd.,

1972.

Stantan, Edwin. Brief Authority London: Robert Hale Ltd., 2957.

Wilson, David A. Politics in Thailand (Ithaca, N.Y. Cornell

University Press, 1962.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อ ส.ส. ประเภทที่สอง มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๔

ฝ่ายขุนนาง-ข้าราชการ

๑. เจ้าพระยาวงษาขุนประพันธ์	๒. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
๓. เจ้าพระยาพิชัยญาติ	๔. พระยาเทพวิฑูรพหุลศรุตบาทติ
๕. พระยามโนปกรณนิติธาดา	๖. พระยามานวราชเสวี
๗. พระยาศรีวิศาลวาจา	๘. พระยาไชยยศสมบัติ
๘. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์	๑๐. พระยามนธาตุราช
๑๑. พล.ต. พระยาอินทรวชิร	๑๒. พล.ต. พระยาประเสริฐสงคราม
๑๓. พล.ร.ต. พระยาปริชาลยุทธ	๑๔. พระยาปริชานุสาสน์
๑๔. พล.ร.ต. พระยาครุฑเสณี	๑๖. พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์
๑๗. พระยาวิชัยราชสุนทร	๑๘. พระยาปริदानุเบศร์
๑๘. น.อ. พระยาวิฑูรชลธี	๒๐. พ.ต.อ. พระยาบุเรศร์ผดุงกิจ
๒๑. พระยาอนุমানราชธน	๒๒. พระยาประมวลวิชาพล
๒๓. น.อ. พระประณิพนยุทธ	๒๔. น.อ. พระเรียบวิรัชพากย์
๒๔. พระสุธรรมวินิจฉัย	๒๖. พ.ต.ท. หลวงแสงนิติศาสตร์
๒๗. พระวุฒิศาสตร์เนติฐาน	๒๘. พ.ต. หลวงสินาดโยธารักษ์
๒๘. หลวงคหกรรมบดี	๓๐. หลวงเดชสหกรณ์
๓๑. หลวงดำริอิศรานวัตร	๓๒. หลวงบรรณกรโกวิท
๓๓. หลวงอภิมย์โกษากรณ	

ผู้ก่อการคณะราษฎร

๑. พ.อ. พระยาทรงสุรเดช	๒. พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์
๓. พ.ท. พระประสงค์พิทยายุทธ	๔. น.ต. หลวงศุภชลาศัย
๔. น.ต. หลวงสินธุสงครามชัย	๖. พ.ต. หลวงพิบูลสงคราม
๗. หลวงประดิษฐมนูธรรม	๘. หลวงอนุเบศร์มานิต
๘. ร.อ. หลวงดำรงนาวาสวัสดิ์	๑๐. หลวงสุนทรเทพหัสดิน
๑๑. หลวงเดชาติวงศ์รวาวัฒน์	๑๒. หลวงอรรถสารประสิทธิ์
๑๓. หลวงอรรถกิติติกัจจ	๑๔. หลวงชำนาญนิติเกษตร

๑๔. หลวงโกวิทอภัยวงศ์
 ๑๓. ประจวบ บุณนาค
 ๑๕. ประยูร ภมรมนตรี
 ๒๑. ชุณหะ โปธยานนท์
 ๒๓. แนบ พหลโยธิน
 ๒๔. วิเชียร สุวรรณทัต
 ๒๓. สงวน ตูลารักษ์
 ๒๕. หงวน ทองประเสริฐ
 ๓๑. บรรจง ศรีจรูญ
อื่นๆ
 ๒. จรูญ ณ บางช้าง
 ๔. มังกร สามเสน

๑๖. ต้ว ลพานุกรม
 ๑๘. ม.ล. อุดม สนิทวงศ์
 ๒๐. ทวี บุญยเกตุ
 ๒๒. วิลาศ โอสถานนท์
 ๒๔. ดิเรก ชัยนาม
 ๒๖. ชล สมานนท์
 ๒๘. ชิม วีระไวทยะ
 ๓๐. สวัสดิ์ โสภณทัต
 ๓๒. จรูญ สิบแสง
 ๑. มานิต วสุวัต
 ๓. เนตร พูนวิวัฒน์
 ๔. ชุ่นไฉ้ คุตระกุล

ภาคผนวก ข.

รายชื่อสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือก พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๘๕

คณะราษฎร

๑.ม.ล.กรี เดชาติวงศ์	๒.ร.อ.กำลาง กาญจนสกุล
๓.พ.ท.กำน จ้างงภูมิเวท	๔.น.อ.กาจ เก่งระดมยิง
๔.พล.ท.หลวงเกรียงศักดิ์พิชิต	๖.จรรยา สืบแสง
๗.จิตตยเสน ปัญจ	๘.จำรัส สุวรรณชีพ
๘.พล.ท.จรรยา ร.เสรีเริงฤทธิ์	๑๐.เฉลียว ปทุมรส
๑๑.พ.อ.หลวงชาญสงคราม	๑๒.พ.อ.ช่วง เขวงศักดิ์สงคราม
๑๓.หลวงชำนาญนิติเกษตร	๑๔.พ.ต.ท.ชั้น รัศมีทัต
๑๔.ชุนท์ ปินทามนท์	๑๖.พล.ต.ไชย ประทีปเสน
๑๗.ร.ท.เชย กลัญชัย	๑๘.ดิเรก ชัยนาม
๑๘.พล.ร.ต.ถวัลย์ อ่างรวาสวัสดิ์	๒๐.ร.อ.ทิพย์ ประสานสุข
๒๑.พ.อ.ทวน วิชัยทัต	๒๒.ร.ต.เที่ยง เฉลิมศักดิ์
๒๓.บรรจง ศรีจรรยา	๒๔.ประเสริฐ ศรีจรรยา
๒๔.ปรีดี พนมยงค์	๒๖.ปราโมทย์ พึ่งสุนทร
๒๗.ร.อ.ประเสริฐ สุขสมัย	๒๘.พล.ต.ปลัด ป.นิบลพาน์วัตร
๒๘.พล.ต.ประยูร ภมรมนตรี	๓๐.ผูก ปาลธรรมิ
๓๑.พล.ท.มังกร พรหมโยธี	๓๒.เล็ง ศรีสมวงศ์
๓๓.วิลาศ โอสถานนท์	๓๔.ร.อ.วิมล วิมลศรีกิจ
๓๔.ร.อ.วัน รุยาพร	๓๖.พล.ต.เคียร สู้ศิลป์
๓๗.ศิริ ชาทินันท์	๓๘.สงวน จุฑาเทมีย์
๓๘.พ.ต.สมาน เทนหส์ดิน ณ ออยุธยา	๔๐.สุรินทร์ ชินไทย์
๔๑.พ.ต.สแหวก นิรันดรชัย	๔๒.เอก สุภไปฏก

พรรคสหชีพ

๑.แก้ว สิงหะคเชนทร์	๒.จินดา พันธุมจินดา
๓.จำลอง ดาวเรือง	๔.ชาญ บุนนาค
๔.ช่วย สคนธมัต	๖.เดือน บุนนาค

๓. ใต้ ปาณิกบุตร
 ๕. กั้น พรหมมัทธิกุล
 ๑๑. พระยานลราชสุวัจน์
 ๑๓. ปพาน์ บุญหลง
 ๑๔. ประทุม รมยานนท์
 ๑๓. มิ่ง เลหาเรณู
 ๑๕. สุกิจ นิมมานเหมินท์
 ๒๑. หลวงอรรถกัลยาณวินิจ

แนวรัฐธรรมนุญ

๑. พล.ร.ต. กระแส ป. ศรยุทธเสนี
 ๓. พล.ท. จิระ วิชิตสงคราม
 ๔. ทองม้วน เสถียรบุตร
 ๓. พระยานิติศาสตร์ไพศาล
 ๕. พ.ต.อ. พระนิจารณ์พลกิจ
 ๑๑. พ.อ.ม.ร.ว. ลาก หัสตินทร
 ๑๓. พระสุธรรมวินิจฉัย
 ๑๔. ไสว อินทรประชา

พรรคอิสระ

๕. ถวิล อุดล
 ๑๐. เขียวไท อภิชาติบุตร
 ๑๒. พล.ท. ประจัน ม. ประจันปัจจนิก
 ๑๔. หลวงประสิทธิ์ชินกรกรม
 ๑๖. ฝั่ง ศรีจันทร์
 ๑๘. ร.อ.ท. ขุนวิริยะเทิรหาว
 ๒๐. พ.ท. พระอภัยพลรบ
 ๒๒. อรุณ แสงสว่างวัฒนะ

๒. เขียน กาญจนพันธ์
 ๔. พ.ท. เจือ สฤษฏีราชโยธิน
 ๖. พ.อ. เทศ กิตติรัตน์
 ๘. พระนิติการประสม
 ๑๐. พระยามานวราชเสวี
 ๑๒. พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร
 ๑๔. สนิท เจริญรัฐ

๑. วิจิตร ลลิตานนท์

ภาคผนวก ค.

รายชื่อ ส.ส. สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๕

หมายเหตุ ส.ส. ชุดนี้มี ๒ ส่วน ส่วนแรกมาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยส่วนมากไม่สังกัดพรรค แต่จับกลุ่มเป็นพรรคภายหลัง มีรายนามคือ

พรรคประชาธิปัตย์

๑. โชติ คัมพันธ์ (พระนคร)	๒. ควง อภัยวงศ์ (พระนคร)
๓. ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (พระนคร)	๔. ปริญญา จุฑามาศ (กระบี่)
๕. จำลอง ธนะโสภณ (กาญจนบุรี)*	๖. ประสิทธิ์ ชูนิจ (กำแพงเพชร)*
๗. อรัญ รายนานนท์ (จันทบุรี)*	๘. กิจจา วัฒนสินธุ์ (ฉะเชิงเทรา)
๘. ประยูร ปานะดิษฐ์ (ชัยนาท)	๑๐. ประยูร วิมุกตาคม (เชียงใหม่)
๑๑. บรรจบ บรรณสิทธิ์ (เชียงใหม่)	๑๒. ทองอินทร์ ภัทรานนท์ (เชียงใหม่)*
๑๓. อินทร สิงหนคร (เชียงใหม่)	๑๔. สุวิชัย พันธเศรษฐ (เชียงใหม่)
๑๔. เทียม ไชยพันธ์ (ตาก)	๑๖. สอ เศรษฐบุตร (ธนบุรี)
๑๗. เลื่อน พงษ์โสภณ (นครราชสีมา)	๑๘. เกษม บุญศรี (นครสวรรค์)
๑๘. ใหญ่ ศวิตชาติ (นครสวรรค์)	๒๐. วงศ์ ไชยสุวรรณ (นราธิวาส)*
๒๑. สมบูรณ์ ภัณฑิต (น่าน)	๒๒. ชวลิต อภัยวงศ์ (พระตะบอง)
๒๓. จำรูญ อันติมานนท์ (พังงา)	๒๔. สมบุญ ศิริธร (พัทลุง)
๒๔. เพิ่ม วงศ์ทองเหลือ (นิจิตร์)	๒๖. ประยูร อภัยวงศ์ (นิบลสงคราม)
๒๗. เชื้อ สนั่นเมือง (เพชรบูรณ์)*	๒๘. หลวงอังคนานุรักษ์ (มหาสารคาม)
๒๘. บุญช่วย อัตถากร (มหาสารคาม)	๓๐. เอื้อม ทองสวัสดิ์ (แม่ฮ่องสอน)
๓๑. ประสาท ไชยะโท (ยะลา)	๓๒. สังคม ริมทอง (ล้านช้าง)*
๓๓. อินทร วรกุล (ลำปาง)	๓๔. บุญเท่ง ทองสวัสดิ์ (ลำปาง)
๓๔. บุญมี ตุงคนาคกร (ลำพูน)	๓๖. สงกรานต์ อุกมลสิทธิ์ (เลย)*
๓๕. คล้าย ละอองมณี (สงขลา)	๓๘. เจ้า อับดุลลาห์ หลังปเต๊ะ (สตูล)
๓๘. ขุนจิตสารกรรม (สิงห์บุรี)*	๔๐. ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร (สุราษฎร์ธานี)
๔๑. ขาว ธรรมสุชาติ (สุรินทร์)	๔๒. ยืน สิบนุการณ (สุรินทร์)*
๔๓. วิรัตน์ ศุขพันธ์ (อ่างทอง)	๔๔. เลียง ไชยกาล (อุบลราชธานี)*
๔๔. ฟอง สิทธิธรรม (อุบลราชธานี)	๔๖. บุญมา เกษมวัน (อุบลราชธานี)

พวรรคสหขีณ

๑. รังสฤษดิ์ เขาวนคีรี (พระนคร)	๒. ขุนชำนาญอนุศาสน์ (พระนคร)*
๓. กระจ่าง ตูลารักษ์ (ขอนแก่น)	๔. เสวตร ชุมแสงวาปี (ขอนแก่น)
๔. ทิม ภูริพัฒน์ (ขอนแก่น)	๖. เลียบ นิลระตยะ (ตรัง)
๗. หลวงอรณพนิศาล (ตราด)*	๘. สอน บุตโรบล (จำปาศักดิ์)
๘. พันธุ์ อินทวงศ์ (นครพนม)	๑๐. มนตรี วีระแพทย์ (นครราชสีมา)
๑๑. ทองคำ คลังอาวุธ (นครราชสีมา)	๑๒. มงคล รัตนวิจิตร (นครศรีธรรมราช)*
๑๓. คล่อง ไตรสุวรรณ (นครศรีธรรมราช)	๑๔. พูน มณีวรรณ (บุรีรัมย์)
๑๔. หลวงอุปรกรณ์รัตวิที (ประจวบคีรีขันธ์)	๑๖. ดุสิต บุญธรรม (ปราจีนบุรี)
๑๗. เจริญ สิบแสง (ปัตตานี)	๑๘. เขื่อน นานิวิทย์ (อยุธยา)
๑๘. ทอง กันทาธรรม (แพร่)	๒๐. ชิต เวชประสิทธิ์ (ภูเก็ต)
๒๑. กว้าง ทองทวี (มหาสารคาม)	๒๒. สิงห์ ประกาศิต (ร้อยเอ็ด)
๒๓. วิเชียร บำรุงพานิชย์ (ร้อยเอ็ด)*	๒๔. กฤตย์ สงวนวงศ์ (ลพบุรี)
๒๔. บุรณะ จำปาพันธ์ (ศรีสะเกษ)	๒๖. ผล ศิลารัตน์ (ศรีสะเกษ)*
๒๗. เตียง ศิริขันธ์ (สกลนคร)	๒๘. กฤษณ์ บัวสรวง (สมุทรสงคราม)
๒๘. ขุนระดับคิต (สุโขทัย)	๓๐. อ้วน นาครทรรพ์ (อุดรธานี)
๓๑. สนวน พรหมประกาย (อุดรธานี)	๓๒. พร มากวงศ์ (อุทัยธานี)*
๓๓. ทองอินทร์ ภูริพัฒน์ (อุบลราชธานี)	

แนวรัฐธรรมณู

๑. ขุนประเสริฐสรรมกิจ (ชัยภูมิ)	๒. กุล ธรรมาวงค์ (หนองคาย)
๓. พระยาสุนทรนิพิศ (พิษณุโลก)	๔. เทียม ณ สงขลา (ราชบุรี)

พวรรคอิสระ

๑. ธรรมณู เทียนเงิน (ชลบุรี)	๒. ประมวล กุลมาตย์ (ชุมพร)
๓. วิรัช นิ่งสุนทร (ธนบุรี)	๔. สานนท์ สายสว่าง (นครปฐม)
๔. สุจริต หิรัญพฤษ (ปทุมธานี)	๖. วิโรจน์ กมลพันธ์ (อยุธยา)
๗. พระยาสุรพันธ์ เสนีย์ (เพชรบุรี)	๘. ยกลีสง เหมะภักดี (ระนอง)
๘. เสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (ระยอง)	๑๐. นิสสัย โรจนหัสติน (สงขลา)
๑๑. ร.อ. ประเสริฐ สดปรรทัด (สระบุรี)	๑๒. หลวงชาญภูเบศร์ (สุพรรณบุรี)
๑๓. สุ่ม ตันติผลาผล (อุตรดิตถ์)	

ส่วนที่สอง เลือกตั้งเพิ่มเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๕ มีรายนามคือ

พรรคประชาธิปัตย์

๑.ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช(พระนคร)	๒.พระยาศรีวิศาลวาจา(พระนคร)
๓.ร.ต.อ.ภิเชก พรหมายน(พระนคร)	๔.เลื่อน ศรภักย์วานิช(ธนบุรี)
๕.ร.ต.ไฉยา เกตุเลขา(ขอนแก่น)	๖.อุคร วัฒนานนท์(ฉะเชิงเทรา)*
๗.ไกรสร สุขสว่าง(ชัยนาท)	๘.บุญผ่าง ทองสวัสดิ์(เชียงใหม่)
๘.ขุนคงฤทธิศึกษากร(นครราชสีมา)	๑๐.สวัสดิ์ คำประกอบ(นครสวรรค์)*
๑๑.ร.ต.ท.สุรียน ไรวา(นครราชสีมา)*	๑๒.สวัสดิ์ อภัยวงศ์(พระตะบอง)
๑๓.โย อุลิศ(ราชบุรี)	๑๔.ประสิทธิ์ บุญนารมย์(สกลนคร)*
๑๔.สุบรรณ สิบสิทธิ์(สุรินทร์)*	๑๖.ชื่น อยู่ถาวร(อ่างทอง)

พรรคสหชีพ

๑.ทอง สดออมสิน(กาญจนบุรี)	๒.วิเศษ พงศ์วิเศษ(ชัยภูมิ)
๓.ทอง พงศ์อนันต์(ชัยภูมิ)	๔.สรชัย จันทรปัญญา(เชียงใหม่)
๕.ปั้น แก้วมาตย์(นครพนม)	๖.เกษม ศักดิ์เจริญ(นครพนม)
๗.พินทุ พฤษศิริ(นครศรีธรรมราช)	๘.จรรยา สิบแสง(ปัตตานี)
๘.ตลาด ขุทรานนท์(พัทลุง)	๑๐.คุม อินทวงศ์(พิษณุโลก)
๑๑.จิตร สุวรรณโรจน์(นิจิตร)	๑๒.เชื้อ พลจันทร์(เพชรบุรี)
๑๓.วิภาค บุญศรี ว่างซ้าย(แพร่)	๑๔.จำลอง ดาวเรือง(มหาสารคาม)
๑๕.นารถ เงินทาบ(มหาสารคาม)	๑๖.ฉันท จันทรขุม(ร้อยเอ็ด)
๑๗.ประมวล ประสาน(ร้อยเอ็ด)	๑๘.ประเวศ บริราช(ลำปาง)
๑๘.สม ชุตินันท์(ลำพูน)	๒๐.ประเทือง ธรรมสาส์(ศรีสะเกษ)
๑๙.สิงห์ทอง กองทรัพย์(สุรินทร์)	๒๒.พิ่ง ศรีจันทร์(อุตรดิตถ์)
๒๐.น้อม วนารมย์(อุบลราชธานี)	๒๔.สุวิชัย จิตตะยะโสธร(อุบลราชธานี)
๒๑.สุทใจ ศุภสร(อุบลราชธานี)	

แนวรัฐธรรมนุญ

๑.อภัย สงเคราะห์ราษฎร์(พระนคร)	๒.ดิเรก ชัยนาม(พระนคร)
๓.สุเทพ รัตนเสวี(ธนบุรี)	๔.พร มะลิตอง(ธนบุรี)

๔. จารุบุตร เรื่องสุวรรณ(ขอนแก่น)	๖. ม.จ. นนทियाวตี สวัสดิวัฒน์(ชลบุรี)
๗. ศิริ เพ็ชรโรจน์(เชียงราย)	๘. ขุนพิพิธสุขอำนวย(เชียงราย)
๘. สุนัน อุปโยคิน(เชียงใหม่)	๑๐. มานพ ประทุมอิน(น่าน)
๑๑. พ.อ. ช่าง เขวงศักดิ์สงคราม(นครปฐม)	๑๒. เอี่ยม สุภาพกุล(นครราชสีมา)
๑๓. ร.ต.อ. เอิบ อินทรกนก(นครราชสีมา)	๑๔. ไสว สุกนิทัศน์(นครศรีธรรมราช)
๑๕. ขุนประสงค์สุขการี(นครศรีธรรมราช)	๑๖. กาจ อุตตรวีเชียร(บุรีรัมย์)
๑๗. ทองเปลว ชลภูมิ(ปราจีนบุรี)	๑๘. จันทร โกมทองศ์(ปราจีนบุรี)
๑๙. ญาติ ไหวติ(นิบลสงคราม)	๒๐. พล.ร.ต. ทวัลย์ อารังนาวาสวัสดิ์(อยุธยา)
๒๑. สิงห์โต พลวิจิตร(มหาสารคาม)	๒๒. เอ็ด บุญไชย(มหาสารคาม)
๒๓. จำรัส ทับแสง(ร้อยเอ็ด)	๒๔. บุญช่วย มาประเสริฐ(ลพบุรี)
๒๔. ทองหนัก สุวรรณสิงห์(เลย)	๒๖. สวัสดิ์ ศรีอุทุมพร(ศรีสะเกษ)
๒๗. ทองปาน วงศ์สง่า(สกลนคร)	๒๘. ขุนสรกิจวิจารณ์(สระบุรี)
๒๙. หลวงรัตติกงษา(สุโขทัย)	๒๐. กมล ชลศึกษ์(สุพรรณบุรี)
๒๑. สนิท บริสุทธิ์(สุพรรณบุรี)	๒๒. พ.ต.ท. พันธุ์ นิลวัฒน์านนท์(สุราษฎร์ธานี)*
๒๓. บุญคุ้ม จันทรศรีสุริยวงศ์(อุดรธานี)	๒๔. นารถ มนต์เสวี(อุบลราชธานี)

พรรคอิสรา

๑. ประสาท สุขุม(พระนคร)	๒. นคร ทินศิริกุล(บุรีรัมย์)
๓. พระพิเศษพานิชย์(พระตะบอง)	๔. ร.ท. อู๊ด นิตยสุทธิ(นครราชสีมา)
๕. เจียม ศิริลักษณ์(สงขลา)	๖. เริงจิต ลือประเสริฐ(สงขลา)

สหชีพ-แนวรัฐธรรมนูญ-อิสรา

๑. ปรีดี พนมยงค์(อยุธยา)

* ส.ส. ที่แยกตัวออกไปตั้งพรรคประชาชนเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๐

ภาคผนวก ง.

นโยบายของคณะรัฐมนตรีคณะที่ ๑๘

(พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี)

ตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๕ - ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐

แถลงนโยบาย เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๔๘๕

คำแถลงนโยบายของรัฐบาล

"ท่านประธานรัฐสภา

บัดนี้ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๕ แล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ดังต่อไปนี้

๑. การต่างประเทศ รัฐบาลนี้ถือว่านโยบายการต่างประเทศในขณะนี้เป็นสิ่งสำคัญเรื่องหนึ่ง เพราะเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนร่วมของชาติ ในการดำเนินนโยบายการต่างประเทศนั้นหลักสำคัญมีอยู่ว่า จะต้องปฏิบัติตนโดยสร้าง ความเชื่อถือและความเห็นอกเห็นใจให้เกิดขึ้นในหมู่ประเทศซึ่งประกอบเป็นสหประชาชาติ และนานาประเทศอื่น เพราะพฤติการณ์ที่ผ่านมาเมื่อเร็วๆ นี้ ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า การปฏิบัติเช่นนั้นได้นำมาซึ่งผลดียิ่งแก่ประเทศชาติ ฉะนั้นรัฐบาลนี้จึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมสัมพันธไมตรี ตลอดทั้งความเข้าใจอันดีซึ่งมีอยู่อย่างดีกับสหประชาชาติ ตามอุดมคติ ซึ่งองค์การนั้นได้วางไว้ ตลอดทั้งปฏิบัติการให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ซึ่งมีอยู่อย่างเคร่งครัดและโดยสุจริต ในการนี้รัฐบาลจึงหวังที่จะได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่จากรัฐสภาและประชาชนด้วย

๒. การทหาร รัฐบาลนี้ถือว่ากำลังทหารที่มีอยู่นั้นเป็นของประเทศชาติ โดยเฉพาะจะได้ปรับปรุงการจัดการปกครองทางทหาร ให้สอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตยตามที่เหมาะสมกับประเทศของเรา

จะได้จัดการปรับปรุงวิถีสานของผู้อยู่บังคับบัญชาทหารให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น บำรุงความสุขของทหาร และให้ทหารได้อยู่ในระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด

๓. การคลัง รัฐบาลนี้มีนโยบายสืบเนื่องและสอดคล้องกับรัฐบาลก่อน ในอันที่จะปรับปรุงการคลังของประเทศ โดยจะจัดท่างบประมาณของแผ่นดินให้เป็นดุลยภาพ เพื่อเสถียรภาพแห่งเงินตราทั้งจะได้จัดวิธีหาเงินมาบูรณะบ้านเมือง และหาทางช่วยเหลือฐานะข้าราชการให้ดียิ่งขึ้น

๔. การเกษตร รัฐบาลนี้จะได้สนใจ และเอาใจใส่ในเรื่องการเกษตรกรรมเป็นพิเศษ จะจัดขยายพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพให้แพร่หลาย จะพยายามเพิ่มพูนการผลิตข้าวให้

ได้มากที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ และส่งเสริมการปลูกพืชพันธุ์ที่เห็นว่า เป็นสินค้าของ ประเทศให้มีปริมาณมากขึ้น จะจัดการทดลองค้นคว้ากิจการงานในด้านเกษตรกรรม ให้มี สมรรถภาพกว้างขวางยิ่งขึ้น จะจัดให้มีสถานศึกษาทางปฏิบัติวิชาการเกษตรนอกเหนือจาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีอยู่ในเวลานี้ เพื่ออบรมและเพาะให้เกิดกสิกรชั้นกลาง จะ เร่งรับทำการป้องกัน และปราบปรามโรคระบาดสัตว์ให้สงบโดยเร็ว โดยระดมเจ้าหน้าที่ สัตว์แพทย์และเร่งรัดการผลิตและจัดหาวัคซีนและซีรัมให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น จะบำรุงพันธุ์สัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ โค สุกร เป็ด และไก่ ให้มีปริมาณมากและมีคุณภาพดียิ่งขึ้น จะจัด หาวิธีการต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพการประมงให้เป็นปึกแผ่น จะบำรุงและรักษาพันธุ์ ปลาน้ำจืด จะปรับปรุงและส่งเสริมกิจการป่าไม้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จะส่ง เสริมการทำอาหารให้มีคุณภาพดีและมีปริมาณมากยิ่งขึ้น และจะหาพันธุ์ยางที่ดีมาเผยแพร่ แก่เจ้าของสวนยาง จะจัดการก่อสร้างการชลประทานตามโครงการต่างๆ ที่ดำเนินอยู่นี้ ให้เสร็จสิ้นไป รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนการชลประทานราษฎร หรือการชลประทานท้องถิ่น ด้วย จะเริ่มดำเนินการก่อสร้างโครงการเขื่อนแม่น้ำเจ้าพระยา ตามที่รัฐบาลชุดเก่าได้ ดำริไว้ จะจัดขยายสหกรณ์ประเภทหาทุนให้กู้ยืม และสหกรณ์รูปอื่นๆเท่าที่สามารถจะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์การค้า และสหกรณ์นิคม จะจัดให้มีสหกรณ์ขนส่งโดยเฉพาะใน เบื้องต้น คือ การขนข้าวจะเปิดการธนาคารเพื่อการสหกรณ์นั้น จะลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ของสหกรณ์ให้มีอัตราต่ำกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้

๕. การสาธารณสุข รัฐบาลนี้มีความมุ่งหมายจะดำเนินการในด้านสาธารณสุข ให้เป็นผลถึงประชาชนกว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในทางป้องกันรักษาโรคภัยและการอบรมให้มี ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัยโดยที่จะจัดให้มีหรือเพิ่มเติมให้มากขึ้นในประการเหล่านี้

- (ก) โรงพยาบาลตามจังหวัด และสุขศาลาตามตำบลอันเป็นชุมชน
- (ข) จัดทำและจัดหายาอันจำเป็นออกจำหน่ายตามท้องที่ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น
- (ค) ปรับปรุงเพิ่มเติมจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เหมาะสมกับกิจการที่จะปฏิบัติ ในท้องที่
- (ง) ปรับปรุงวิธีการและสมรรถภาพพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๖. การอุตสาหกรรม รัฐบาลจะส่งเสริมการอุตสาหกรรมเพื่อให้ประชาชนนิยม การอุตสาหกรรมทั้งในทางการอุตสาหกรรมภายในครอบครัว และอุตสาหกรรมโรงงานอัน จะเป็นทางให้สามารถมีผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมใช้ได้เพียงพอ และจะส่งเสริมการอุตสาหกรรมในรูปแบบสหกรณ์และดำเนินการอุตสาหกรรมหนัก ทั้งจะได้ปรับปรุงกิจการของโรงงาน อุตสาหกรรมให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น ในทางวิทยาศาสตร์จะได้ดำเนินการสืบสวนค้นคว้าเพื่อ

เป็นสิ่งเสริมอุตสาหกรรม กสิกรรม และพาณิชย์กรรมของประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าเพื่อประโยชน์ราชการและเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชน ในทางด้านการโลหกิจ จะได้ดำเนินงานในวิชาการแร่ การสำรวจธรณีวิทยาเพื่อสืบสวนค้นคว้าหาแหล่งแร่และวัตถุเชื้อเพลิง และจะช่วยเหลือผู้ประกอบการในทางโลหกิจ โดยจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอุปโภคบริโภค เป็นการส่งเสริมให้มีการผลิตแร่ เฉพาะอย่างยิ่งดีบุก ให้ได้ปริมาณเพิ่มขึ้น

๓. การคมนาคม รัฐบาลจะได้เร่งรัดบูรณะการคมนาคมที่ชำรุดทรุดโทรมเนื่องจากภัยแห่งสงครามให้เข้าสู่สภาพเดิม และจะได้ปรับปรุงการบริหารกิจการ อันเกี่ยวกับการสื่อสารและการขนส่ง เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนการก่อสร้างในด้านคมนาคมต่อไปนั้นจะได้พิจารณาดำเนินการตามความสำคัญ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศภายหลัง

๔. การพาณิชย์ ในด้านการพาณิชย์ รัฐบาลจะได้ปรับปรุงการบริหารราชการในกระทรวงพาณิชย์ เพื่อให้การพาณิชย์ระยะหลังสงครามนี้ได้ดำเนินไปด้วยดี ทั้งจะได้ปรับปรุงส่งเสริมกิจการค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศให้มั่นคงยิ่งขึ้น

ในทางด้านการค้าภายใน รัฐบาลนี้จะได้สนับสนุนพ่อค้าที่ดำเนินการค้าอยู่แล้วให้มีสมรรถภาพดียิ่งขึ้น และจะให้ความช่วยเหลือร่วมมือจัดการแก้ไขข้อขัดข้องและอุปสรรคต่างๆเท่าที่สามารถจะทำได้

ส่วนในด้านการค้าต่างประเทศ รัฐบาลจะได้ส่งเสริมเผยแพร่สินค้าของประเทศไทย ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้เป็นที่นิยมในต่างประเทศ และจะได้ดำเนินการจัดหาสินค้าที่จำเป็น และขาดแคลนเข้ามาบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนโดยรีบด่วน เพื่อให้เครื่องอุปโภคและบริโภคภายในมีราคาถูกลงและเพียงพอแก่ความต้องการของราษฎร

ในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่กับต่างประเทศ เช่น ในเรื่องการจัดส่งข้าวไปบรรเทาความอดอยากของชาวโลกในขณะนั้น รัฐบาลจะได้รีบดำเนินการตามข้อตกลงให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

๕. การมหาดไทย ความสงบเรียบร้อยภายในเป็นปัญหาสำคัญยิ่งที่จะต้องดำเนินต่อเนื่องกันตลอดไป เพื่อให้ราษฎรได้อยู่ในสภาพที่จะประกอบการทำมาหากิน ได้โดยปกติสุขและเป็นหลักฐาน ทั้งจะได้เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองได้ทำการอบรมชี้แจงแก้ไขความบกพร่องในทางจิตใจ และศีลธรรม จรรยา ตลอดจนความรู้สึกถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบรัฐธรรมนูญด้วย

เมื่อสำเร็จดังกล่าว รัฐบาลจะได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(ก) การปกครองท้องถิ่น จะได้ปรับปรุงราชการในส่วนภูมิภาคให้มีสถานที่จะ

แบ่งเบาภาระความรับผิดชอบจากราชการบริหารส่วนกลาง เพื่อให้มีการปราบปรามโจรผู้ร้ายและการระงับทุกข์บำรุงสุขของราษฎรได้ประสานกันโดยใกล้ชิด และมีความรับผิดชอบร่วมกันยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังจะได้ส่งเสริมไม่หมิ่นบ้านและตำบลต่าง ๆ ได้รับการทำนุบำรุงยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และจะได้แก้ไขกฎหมายปกครองท้องถิ่นที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

ส่วนการปกครองท้องถิ่น ซึ่งปรากฏว่าการดำเนินงานของเทศบาลยังไม่เป็นที่เรียบร้อยในบางแห่ง และฐานะของเทศบาลโดยทั่วไปไม่อยู่ในสภาพที่จะดำเนินธุรกิจได้เต็มตามอำนาจหน้าที่ ก็จะได้ปรับปรุงแก้ไข ทั้งจะส่งเสริมสมรรถภาพของพนักงานเทศบาล โดยจะได้กำหนดระเบียบราชการบำเหน็จบำนาญให้เหมาะสม

(ข) การตำรวจ จะได้จัดการปรับปรุงราชการฝ่ายตำรวจให้สัมพันธ์กับการจัดตั้งระเบียบราชการบริหารในส่วนภูมิภาค เพื่อให้ราชการตำรวจมีสมรรถภาพยิ่งขึ้น ทั้งจะได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองโดยใกล้ชิด

(ค) การราชทัณฑ์ จะได้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักการราชทัณฑ์ และให้การศึกษาวินิจฉัยในวิชาชีพและศีลธรรมแก่ผู้ต้องโทษ โดยหวังที่จะให้กลับเป็นพลเมืองดีต่อไป

(ง) การสาธารณสุข จะได้ส่งเสริมและเร่งรัดในการจัดประปาและไฟฟ้าให้มีขึ้นในท้องถิ่นชุมชนได้เป็นไปโดยประหยัด และเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

(จ) การที่ดิน จะได้เร่งรัดและส่งเสริมบรรดากิจการซึ่งได้ดำเนินอยู่แล้วให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น การจัดที่ดินครองชีพ การให้ความสะดวกแก่ประชาชนในการจับจองที่ดิน เพื่อประกอบการกสิกรรมตลอดจนการจัดให้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินแล้วได้รับหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยรวดเร็ว เป็นต้น

(ฉ) การประชาสัมพันธ์ บรรดาการสงเคราะห์ต่าง ๆ ซึ่งได้ดำเนินอยู่แล้วจะได้ดำเนินการต่อไป และถ้ามีกำลังเพียงพอจะได้ขยายการสงเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกสิกรรมและกรรมกรเพิ่มขึ้นอีก

๑๐. การศาล

(ก) จะรักษาและส่งเสริมฐานะของผู้พิพากษาตามควรแก่อิสรระที่มีในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี

(ข) จะสอดคล้องให้กระบวนพิจารณาในศาลดำเนินไปโดยรวดเร็ว เพื่อประโยชน์ของประชาชน และเฉพาะอย่างยิ่งจะได้พิจารณาเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาให้เป็นการเหมาะสมยิ่งขึ้น

(ค) จะได้พิจารณาตั้งศาลในภูมิภาคเพิ่มขึ้น เพื่อความสะดวกแก่ประชาชนผู้เกี่ยวข้องในทางอรรถคดีและมีให้เสียเวลาในการประกอบอาชีพ

(ง) จะปรับปรุงประมวลกฎหมายต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งประมวลกฎหมายอาญา ให้เหมาะสมกับกาลสมัย ทั้งนี้เพื่อผลคุณสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๑๑. การศึกษาและการศาสนา รัฐบาลนี้จะดำเนินงานการวางแผนการศึกษาของชาติต่อจากงานที่รัฐบาลชุดก่อนดำเนินค้างอยู่ และจะปรับปรุงหลักสูตรกับตำราเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศและความเป็นอยู่ของท้องถิ่นโดยให้ผู้รับการศึกษา มีความรู้จำเป็นแก่การประกอบอาชีพ และให้รู้จักค้นหาเหตุผล ทั้งมีศีลธรรม ซึ่งต้องอาศัยการศาสนาเข้าช่วยด้วย

เกี่ยวกับฐานะของครูซึ่งได้บำรุงกันมาแต่รัฐบาลชุดก่อนนั้น รัฐบาลชุดนี้จะดำเนินงานต่อเฉพาะอย่างยิ่ง ในการปรับปรุงครูประชาบาลให้เป็นข้าราชการตามคุณสมบัติและพินความรู้และการให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ครูประชาบาลให้มากขึ้นเป็นพิเศษ

ส่วนการศาสนานั้น รัฐบาลนี้จะส่งเสริมและทะนุบำรุงให้เป็นที่ยึดมั่นและยึดเหนี่ยวของประชาชนและถือว่าการศึกษากับการศาสนาเป็นสิ่งที่อุปการะแก่กัน

ทั้งนี้หวังว่า รัฐสภาจะพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยดีต่อไป

ภาคผนวก จ.

นโยบายคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๑๔

(พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี)

ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๙๐ - ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

แถลงนโยบายเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๔๙๐

คำแถลงนโยบายของรัฐบาล

"บัดนี้ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๔๙๐ แล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ดังต่อไปนี้

๑. การต่างประเทศ

รัฐบาลจะอนุวัติตามกติการขององค์การสหประชาชาติ และร่วมมือในกิจการระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์แก่สันติภาพถาวร และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของโลกส่งเสริมความเข้าใจและความเห็นใจซึ่งกันและกันในบรรดาประเทศสมาชิกแห่งสหประชาชาติกับดำรงไว้และส่งเสริมซึ่งสัมพันธไมตรีอันดีที่มีอยู่แล้วกับนานาประเทศ โดยยึดมั่นในความสุจริตและการถือยติถือปฏิบัติต่อกัน

๒. การทหาร

รัฐบาลถือว่ากำลังทหารที่มีอยู่นั้น เป็นของประเทศชาติโดยเฉพาะจะได้ปรับปรุงให้ระเบียบการจัดปกครองทหารสอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตย และปรับปรุงกิจการทหารให้เหมาะสมกับฐานะและความเป็นอยู่ของประเทศ ตลอดจนการจัดระเบียบใช้กำลังป้องกันชาติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จะได้จัดการปรับปรุงวิถีสถานะของผู้บังคับบัญชาทหารให้มีสมรรถภาพสูงขึ้นบำรุงส่งเสริมให้ทหารนอกจากจะให้ความรู้สามารถทำหน้าที่ป้องกันประเทศชาติแล้ว ยังหาทางให้มีความรู้และความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพอีกด้วย นอกจากนี้จะได้บำรุงความสุขของทหารและโททหารได้อยู่ในระเบียบวินัยโดยเคร่งครัด ทั้งจะได้สนับสนุนให้กิจการทหารผ่านศึกดำเนินไปด้วยความเหมาะสม

๓. การคลัง

รัฐบาลมีนโยบายในอันที่จะจัดทำงบประมาณ ให้เป็นคลยภาพอันจะเป็นผลนำไปสู่เสถียรภาพแห่งเงินตรา และจัดวิธีหาเงินมาบูรณะบ้านเมืองตลอดจนปรับปรุงฐานะของ

ข้าราชการให้เหมาะสม

๔. การเกษตร

รัฐบาลจะเร่งรัดและฟื้นฟูการเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตให้เพียงพอแก่ความต้องการทั้งสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้มากขึ้น โดยจะได้เร่งการผลิตข้างเป็นพิเศษพร้อมทั้งส่งเสริมการปลูกพืชอย่างอื่น ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์ให้มากยิ่งขึ้นด้วย ในการนี้จะได้ส่งเสริมและขยายการบำรุงพันธุ์ข้าว พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์หาวิธีป้องกันโรคพืชและโรคสัตว์ให้เป็นผลดียิ่งขึ้น เฉพาะโรคระบาดสัตว์จะได้รับความเจ้าหน้าที่และเวชภัณฑ์ออกไปทำการปราบปรามและป้องกันโดยเข้มแข็ง จะได้ส่งเสริมอาชีพการประมงให้เป็นปึกแผ่น ทั้งจะได้บำรุงรักษาพันธุ์ปลาน้ำจืดและส่งเสริมการเลี้ยงให้ปริมาณมากขึ้น จะได้เร่งรัดการก่อสร้างชลประทานตามโครงการต่าง ๆ และจะได้เริ่มงานโครงการเขื่อนแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนการชลประทานราษฎร์และชลประทานท้องถิ่นจะได้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้มากยิ่งขึ้น จะได้ดำเนินการป่าไม้และสวนยางให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

รัฐบาลนี้ถือว่า สหกรณ์เป็นวิธีการส่วนหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจจึงจะได้จัดตั้งสหกรณ์รูปต่าง ๆ สำหรับชาวนา ชาวนวน ชาวประมง ผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์และผู้ประกอบกิจการอื่นให้มากยิ่งขึ้น ทั้งจะช่วยเหลือใหม่เครื่องอุปโภคที่จำเป็น

๕. การสาธารณสุข

รัฐบาลจะดำเนินการป้องกันโรคติดต่ออันตรายและโรคติดต่ออื่น ๆ เพื่อความปลอดภัยของประชาชน จะจัดให้มีสถานพยาบาลเพิ่มมากขึ้น จะจัดให้มียารักษาโรคที่จำเป็นให้มีจำหน่ายโดยแพร่หลายตามท้องที่ด้วยราคาข่อมเยา กัขจะส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีสมรรถภาพสูงขึ้น ทั้งจะเพิ่มจำนวนให้พอแก่ความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือราษฎร นอกจากนี้จะได้ดำเนินการบางประการที่เห็นจำเป็น เพื่อให้การสาธารณสุขก้าวหน้าสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น ขยายการสงเคราะห์แม่และเด็กให้กว้างขวางออกไปเร่งจัดให้มีสำนักศึกษาวิชาการสาธารณสุขขึ้นในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จัดให้มีการประกันสุขภาพหรือความป่วยเจ็บแก่บุคคลบางประเภท และจัดให้มีสถานการวินัยและชันสูตรทางแพทย์แห่งชาติ เพื่อความก้าวหน้าในทางแพทยศาสตร์

๖. การอุตสาหกรรม

รัฐบาลจะจัดทำและส่งเสริมการอุตสาหกรรม เพื่อทำเครื่องอุปโภคให้เกิดขึ้นภายในประเทศ และจะได้ปรับปรุงกิจการของโรงงานอุตสาหกรรมให้ผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรมมีปริมาณมากขึ้น ในด้านโลหะกิจจะได้ดำเนินการในวิชาการแร่ การสำรวจ

ธรณีวิทยา เพื่อสืบค้นหาแหล่งแร่และวัตถุเชื้อเพลิงและส่งเสริมให้มีการผลิตแร่มากยิ่งขึ้น และจะได้ดำเนินการสืบค้นในทางวิทยาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการอุตสาหกรรม กสิกรรม และพาณิชย์กรรมของประเทศ

๓. การคมนาคม

รัฐบาลจะได้เร่งรัดบูรณะทางคมนาคมที่ได้ชำรุดทรุดโทรม จากผลของการสงครามและจากการสึกหรอตามธรรมชาติให้เข้าสู่สภาพดียิ่งขึ้น เพื่อสนองความต้องการของประเทศ ส่วนการก่อสร้างทางคมนาคมใหม่ ก็จะได้จัดปรับปรุงโครงการที่มีอยู่เดิม ให้เหมาะสม เพื่อยังประโยชน์ให้แก่การเศรษฐกิจของประเทศภายหลังสงคราม

สำหรับการสื่อสารและการขนส่ง รัฐบาลจะได้เร่งรัดแก้ไขและจะได้ส่งเสริมให้กิจการก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔. การพาณิชย์

รัฐบาลจะส่งเสริมการพาณิชย์ให้เป็นคุณประโยชน์แก่การเงิน การเศรษฐกิจของประเทศ โดยสนับสนุนและจัดการให้การพาณิชย์ทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นไปในทางที่จะแก้ความขาดแคลนในเครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นแก่การครองชีพ และสิ่งของอื่นอันจำเป็นแก่การประกอบอาชีพอิสระให้บรรเทาลงและมีระดับราคาพอสมควร ทั้งจะได้สมานประโยชน์ของผู้ผลิต ผู้ขนส่ง ผู้ค้าและผู้บริโภคให้เป็นไปด้วยดี

๕. การมหาดไทย

รัฐบาลจะได้

๑) ปรับปรุงกำลังพนักงานเจ้าหน้าที่ และวิธีการรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่ที่เหมาะสมมีสมรรถภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งจะได้ดำเนินในทางอบรมศีลธรรมจรรยาแก่ประชาชน

๒) ปรับปรุงราชการบริหารส่วนภูมิภาคในลักษณะที่มีการควบคุมการตรวจตราโดยใกล้ชิด และแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบจากราชการบริหารส่วนกลาง เพื่อราชการจะได้ดำเนินไปด้วยความรัดกุม รวดเร็ว บังเกิดประสิทธิภาพในกิจการยิ่งขึ้น

ส่วนการปกครองท้องถิ่น ก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบในลักษณะที่จะให้เกิดเทศบาลตำบลขึ้นได้สมประสงค์ และให้เทศบาลทั้งหลายดำรงฐานะอยู่ได้ด้วยความมั่นคง สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสุภาพความเจริญแก่ประชาชนและท้องที่ได้จริงจัง

๓) เร่งรัดจัดการเรื่องส่งเสริมการเศรษฐกิจท้องที่ให้บังเกิดผลตามลำดับ อีกทั้งจะได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ราษฎรได้มีการประกอบอุตสาหกรรมภายในครอบครัวรวมทั้งการทำสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ให้เป็นล่ำเป็นสันยิ่งขึ้น

๔) ขยายกิจการสงเคราะห์ประชาชน ในด้านประกอบการกสิกรรมและบุคคลผู้ไม่สามารถเลี้ยงตนเองได้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเช่น โดยจัดการตั้งนิคมกสิกรรมและสถานสงเคราะห์คนชรา สถานสงเคราะห์เด็กอนาถาเพิ่มขึ้นตามกำลังเป็นลำดับและจะปรับปรุงส่งเสริมการจัดระเบียบผังเมืองตลอดจนการสร้างอาคารที่อยู่ของประชาชนให้เป็นไปถูกต้องด้วยสัญลักษณ์เหมาะสมตามสภาพท้องถิ่นและโดยประหยัด

อนึ่ง จะได้จัดการในเรื่องอาคารสงเคราะห์ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประกอบอาชีพประจำอยู่ในชุมชนใหญ่ ๆ ซึ่งขาดแคลนที่อยู่อาศัยโดยควรแก่สภาพการณ์

๖) ส่งเสริมสนับสนุนให้ราษฎรได้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยและประกอบการเลี้ยงชีพเป็นหลักฐาน และช่วยเหลือในเรื่องการขอจับจองและออกหนังสือสำคัญให้รวดเร็วขึ้น

๑๐. การศาล

รัฐบาลจะรักษาและส่งเสริมฐานะของผู้พิพากษาตามควรแก่อิสระ ที่มีในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี และจะสอดส่องให้กระบวนการพิจารณาในศาลดำเนินไปโดยรวดเร็ว เพื่อประโยชน์ของประชาชน เฉพาะอย่างยิ่ง จะได้พิจารณาเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาให้เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง

๑๑. การศึกษา

รัฐบาลจะจัดการฝึกครูให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ จะส่งเสริมอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ให้มีฐานะและมีคุณภาพดีขึ้น จะเพิ่มสถานที่เล่าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลขึ้นอีก และจะจัดการศึกษาให้เปล่าในโรงเรียนรัฐบาล โดยวิธีคัดเลือกนักเรียนที่เรียนดีเข้าเรียน จะส่งเสริมและกวดขันโรงเรียนประชาบาล และเทศบาล ให้มีคุณภาพดีขึ้น เน้นเพิ่มความภาคบังคับให้ต้องศึกษาให้สูงขึ้น ทั้งนี้จะขยายเป็นระยะ ๆ และเป็นท้องที่ ๆ ไปจะปรับปรุงอาชีวศึกษา โดยวางโครงการอาชีวศึกษาให้เหมาะสมแก่ท้องถิ่น และจัดอาชีวศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ขึ้นด้วย

ทั้งนี้ หวังว่ารัฐสภาจะพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยดีต่อไป และในการนี้ ถ้าหากว่าท่านสมาชิกมีข้อข้องใจต่าง ๆ ประการใด รัฐบาลก็พร้อมที่จะตอบชี้แจงให้ทราบโดยละเอียด

ภาคผนวก ฉ.

รายพระนามและนามผู้ที่เป็นักเรียนนายเรือ

จนถึง พ.ศ. ๒๔๖๔

๑. เป้า ปุษปาคม	๒. เพื่อน ธนฤกษ์	๓. เนตร เมฆวงศ์
๔. แอ ไอสนาวิน	๕. กรด	๖. พัน
๗. นาค	๘. อ้น	๙. เท็ง
๑๐. สง	๑๑. ปโย สิงหฤกาม	๑๒. อี้
๑๓. เล็ก เศวตนันท์	๑๔. ปั้น	๑๔. ศรี กมลนาวิน
๑๖. บุญมี พันธุมนาวิน	๑๗. ตรุษ บุนนาค	๑๕. กระแสร้ ประวาทะนาวิน
๑๘. แนบ จารุจินดา	๒๐. ทองดี สุวรรณฤกษ์	๒๑. เทียบ นายเรือ
๒๒. ห้อง หังนาวิน	๒๓. เปลื้อง	๒๔. แสง สคนธฉาย
๒๔. แฉล้ม สติรศิลป์	๒๖. แมน ประดิษนิษฐ์	๒๗. ภัคดี พึ่งบุญ
๒๘. อ้น	๒๘. ดี โมนยะกุล	๓๐. กรม อมลัษเจียร
๓๑. ชะ เอกะวิภาค	๓๒. จันทน์ ปัญญตร	๓๓. แซ่ม วันประภา
๓๔. ถนอม ศุกรคุปต์	๓๔. ลิบ รุ่งสัมพันธ์	๓๖. แข
๓๗. แพ อติโพธิ	๓๕. หนอ รัตนกุล	๓๘. กลับ เพ็ชรชาติ
๔๐. แพ	๔๑. ฉุย นิตีประภา	๔๒. คำ ปุณทริกาภา
๔๓. กาญจน์ ยศกรณ์	๔๔. สวัสดิ์ ทุนทสวัสดิ์	๔๔. หล้า กนิษฐภุต
๔๖. สาย นพเสถียร	๔๗. เนตร อาคมนันท์	๔๕. ช้อย ชลทรัพย์
๔๘. วาศ วิมุกตะลย	๕๐. สง่า จุลเดช	๕๑. บุศย์ ชลพินธุ
๕๒. จันทรชฎชาติ	๕๓. ลือก โลกะกลิน	๕๔. ทอง อักษรานนท์
๕๔. ก้าน ปิยกานต์	๕๖. วัน จารุภา	๕๗. สวัสดิ์ เมฆะพันธ์
๕๕. ม.จ. พรปรีชา กมลาศน์	๕๘. เจียร บุตรานนท์	๖๐. บัว อูปลกลิน
๖๑. พุช กุลธอทัช	๖๒. สงวน คงศิริ	๖๓. เจือ สหนาวิน
๖๔. เกิด ชาทะนาวิน	๖๔. อิ้น ศาสตริน	๖๖. แขน ศรีกฤษณ์
๖๗. ปโย นาคะสิงห์	๖๕. ชม เคษดำรง	๖๘. หาญ สุกุมารนันท์
๗๐. จู เมฆมาน	๗๑. พุช นิยมตรุษ	๗๒. ทอง โสเมะนันท์
๗๓. ทวน ทิพยกลิน	๗๔. พัน พลชาติ	๗๔. พึ่ง พร้อมสัมพันธ์
๗๖. ผาด ผาดินาวิน	๗๗. แตร ศัพทนาวิน	๗๕. เปลื้อง เหมะวณิช

๓๙. มงคล มงคลนาวิ
 ๔๐. เสียร ราหุลนันท์
 ๔๑. ทา โกมลวัจนะ
 ๔๒. เปลื้อง สุกางคชนันท์
 ๔๓. จำปี ปุชชะนาวิ
 ๔๔. สอน ฉายานันท์
 ๔๕. จุ่น สุวรรณคดี
 ๑๐๐. เสี่ยงม ทสานนท์
 ๑๐๑. เรียม ภาณุสวะ
 ๑๐๒. ต้น
 ๑๐๓. กาน้ำช้ อนุยมิสล
 ๑๐๔. วาศ
 ๑๐๕. วงศ์ สุจริตกุล
 ๑๐๖. ตี คัลยกลิน
 ๑๐๗. เพื่อน เอเมนาวิน
 ๑๐๘. อยู่ นายเรือ
 ๑๐๙. เทียง ทิวะกลิน
 ๑๑๐. หวาน ชมชนันท์
 ๑๑๑. ฮวด ควรถนอม
 ๑๑๒. ประยุทธ์ ศาสตระรุจิ
 ๑๑๓. เล็ก นุศุกรณ์
 ๑๑๔. แมน พรหามิสกุธิ
 ๑๑๕. เหล่า ทิปะนาวิ
 ๑๑๖. เหลียง สุนาวิน
 ๑๑๗. จิว สกัรถาวร
 ๑๑๘. สอาด คงคชะกุธิ
 ๑๑๙. อุ่น
 ๑๒๐. นพ ชลัชเสียร
 ๑๒๑. ญี่ปุ่น วิมุทกุล
 ๑๒๒. แดง นิชชาโชติ
๕๐. เพิ่ง นันทิกุปต
 ๕๑. ฉัตร วีระฉัตร
 ๕๒. เจ้อ จันทรเวคิน
 ๕๓. แป๊ะ วีราสา
 ๕๔. บุ่น ศุกรบุณย์
 ๕๕. สาคร สิทธิศิริ
 ๕๖. เจือ สุนะมาลัย
 ๑๐๑. ยั่ง อัมพรทัต
 ๑๐๒. โชติ สุวรรณโพธิ
 ๑๐๓. สอนง สุวบูรณ์
 ๑๑๐. มิ่ง
 ๑๑๑. ม.จ. เจริญสุขโสภาคย์ เกษมสันต์
 ๑๑๒. เจริญ วัฒนะสุวรรณ
 ๑๑๓. ถมยา รังคชะกลิน
 ๑๑๔. เนิน จุลนิมิ
 ๑๑๕. ทองสุข ภูมชะโสภณ
 ๑๑๖. ย้อย เสถียรสุต
 ๑๑๗. กิม เสรีบุตร
 ๑๑๘. หลี จารุภุม
 ๑๑๙. เมฆ เอโกมล
 ๑๒๐. คำ กฤษณะกลิน
 ๑๒๑. มุ่ย นามศิริ
 ๑๒๒. เจริญ ทุมมานนท์
 ๑๒๓. ท่า ภาณุจนะจุกะ
 ๑๒๔. ฮอก ลีบุตร
 ๑๒๕. ม.จ. ธาดาพันธุ์ กมลลาศน์
 ๑๒๖. อุ่น ศาสตริน
 ๑๒๗. เขื่อม กลันตานนท์
 ๑๒๘. ม.ร.ว. พงศ์ นวรัตน์
 ๑๒๙. บง ศุภชะลาศย์
๕๑. มลิ มัลลิกะนาวิ
 ๕๒. พัน สสะนาวิ
 ๕๓. แพร
 ๕๔. แสง หาสชะนันทน์
 ๕๕. เริ่ม รุมาคม
 ๕๖. ชื่น
 ๕๗. วุฒิ สุกธิบุตร
 ๑๐๒. ทัตถุ สุวนากร
 ๑๐๓. พันธุม มันทานนท์
 ๑๐๔. แดง รัตนาโรม
 ๑๑๑. นุรอรอด สวาทยะสุข
 ๑๑๒. แดง ลางคูลเสน
 ๑๑๓. พร้อม ไชตรภวานนท์
 ๑๑๔. กมล อากาสวิภาต
 ๑๑๕. ลับ สัมคัจฉัตร
 ๑๑๖. สวัสดิ์ พันธุมคูปต์
 ๑๑๗. จ้อย เมนะปริย
 ๑๑๘. สนธิ วังชะสนธิ
 ๑๑๙. จำริญ วรรณาคม
 ๑๒๐. สวัสดิ์ สราภา
 ๑๒๑. สพาทย์ ลักษณะนาวิ
 ๑๒๒. เจือ สุนทรกลิน
 ๑๒๓. พงศ์ อาสชะเสน
 ๑๒๔. สวัสดิ์ นิละนิธิ
 ๑๒๕. ยี่ เลิศภาค
 ๑๒๖. แอด ธนสิงห์
 ๑๒๗. สอน กลินรอด
 ๑๒๘. เส็ง หุชะโชค
 ๑๒๙. มี ปัทมะนาวิ
 ๑๓๐. ชื่น จุลวัจนะ

๑๖๕. สวัสดิ์ วรทพันธ์
 ๑๗๖. บุญสม รัชฎวัน
 ๑๗๘. สุกี จันทมาศ
 ๑๗๙. อาจ หาญสมบุรณ์
 ๑๘๑. เ็งก พันธุ์โกศา
 ๑๘๔. ชู่อวด เหล่าวานิช
 ๑๘๗. สมบุญ กายะสุต

พ.ศ. ๒๔๔๗

๑๕๑. สวัสดิ์ อุดหนันท์
 ๑๕๔. โสภณ
 ๑๕๗. จัน
 ๒๐๐. นพใหม่
 ๒๐๓. บุนนาค เทศวิศาล
 ๒๐๖. เจียม เจียรสกุล

พ.ศ. ๒๔๔๘

๒๑๐. ฝั่ง
 ๒๑๓. จวน ทั้งสุบุตร
 ๒๑๖. ล้อม กุชงค์สมุทร
 ๒๑๘. ชิต
 ๒๒๒. เถลิ้ม นาลินชม

พ.ศ. ๒๔๔๙

๒๒๖. เชื้อ ศรवारี
 ๒๒๘. ทองสุข จันทนประยูร
 ๒๓๒. แจ็ก
 ๒๓๔. เสริม
 ๒๓๘. สมบุรณ์ ดินอุดม
 ๒๔๑. ชลอ สีม่วง

๑๗๐. เทียง ชินะนาวิน
 ๑๗๓. อิง ช่างสุนิช
 ๑๗๖. เขียร ประทีปเสน
 ๑๗๘. ศิริ อุไทยกร
 ๑๘๒. แมน
 ๑๘๔. จรณู นิตรากุล
 ๑๘๘. แปลก กัณฑ์นิกล

๑๘๘. เกต
 ๑๙๒. บุญแข็ง
 ๑๙๔. แซ่ม เฑษดำรง
 ๑๙๘. เหยียน
 ๒๐๑. กลาง โรจนเสนา
 ๒๐๔. ทองสุข สุวรรณสโรช
 ๒๐๗. อิน

๒๐๘. เริ่ม จารุเหตุ
 ๒๑๑. เชื้อม สุนทรนาค
 ๒๑๔. เจริม ทั้งสุบุตร
 ๒๑๗. จิตร
 ๒๒๐. แถบ
 ๒๒๓. โชติ สุลีวรรณ

๒๒๔. ทองเจือ
 ๒๒๗. พร่อม วีระพันธ์
 ๒๓๐. ถมยา เอี่ยมวิจิตร
 ๒๓๓. เอี่ยม บุญยสิทธิ์
 ๒๓๖. เชื้อ
 ๒๓๘. จิตร สารภักยานิช
 ๒๔๒. จำรัส

๑๓๑. บุญยัง นิตกร
 ๑๓๔. คำ ทั้งสุบุตร
 ๑๓๗. ปุ่น ศุภลักษณ์
 ๑๔๐. เป็รื่อง บุญยวิบูลย์
 ๑๔๓. ต้อย
 ๑๔๖. ประเสริฐ คิริไพบูลย์

๑๙๐. สวัสดิ์ เดชะโกศยช
 ๑๙๓. ภูหิน
 ๑๙๖. พงศ์
 ๑๙๘. ไอ้ ชลศิกย์
 ๒๐๒. ฉุน บุญวงศ์
 ๒๐๔. ชม

๒๐๘. โอบี โรจนวิภาค
 ๒๑๒. คล้อย ศาสตริน
 ๒๑๔. ชาน บุนนาค
 ๒๑๘. ณา บุญเกตุ
 ๒๒๑. อีต ธรรมครองอาตม์

๒๒๔. กวี ภูมิไชย
 ๒๒๘. บัว ชินภิรมย์
 ๒๓๑. สุนด์ จันทศิริ
 ๒๓๔. แซ่ม เปล่งวิทยา
 ๒๓๗. สว่าง วรทพันธ์
 ๒๔๐. โชติ สวัสดิ์โรจน์
 ๒๔๓. เป้า โกมลเสวิน

๒๔๔. สุวรรณ ชูขเสมา
 ๒๔๓. ลินธุ์ กมลนาวิน
 ๒๔๐. มั่น อำไพวัลย์
 ๒๔๓. หล้า
 ๒๔๖. อำพัน

พ.ศ. ๒๔๖๑

๒๖๑. มงคล ศิริเวทิน
 ๒๖๔. จำรัส บุรณสมภพ
 ๒๖๓. ช่ม น้อมศิริ
 ๒๓๐. ฉลอง อติแพทย์
 ๒๓๓. เย็น รื่นวงษา
 ๒๓๖. สังวรณ์ สุวรรณชิน
 ๒๓๘. วิเชียร รัตนกุล
 ๒๓๒. ค่อม เอี่ยมโอกาส
 ๒๔๔. ผล ทับโพ
 ๒๔๘. หนน วสุวัต
 ๒๕๑. ทองคำ ภุทรินทร์
 ๒๕๔. ช้อย ทรัพย์สาร
 ๒๕๓. ล้วน หวังในธรรม
 ๓๐๐. วิจารย์ เทศะกรณ์
 ๓๐๓. สุกใจ สุกิโน
 ๓๐๖. ทองสุข ต้นสมบุญ
 ๓๐๕. เขียว นัยนานนท์
 ๓๑๒. หานาน อนันต์กุล
 ๓๑๔. วิเชียร รุขามาศ
 ๓๑๘. ชู เลี่ยมรัก

พ.ศ. ๒๔๖๒

๓๒๓. กล้วย์ ธาวิสวัสดิ์

๒๔๔. กรม
 ๒๔๘. เขียน กรสุตร
 ๒๔๑. สุ่น กุลชาติ
 ๒๔๔. เขียน สุเสารัจ
 ๒๔๓. สุเอ็ด เล็กสุภาพ

๒๔๕. บุญเปลื้อง กิระนันท์
 ๒๖๒. ช่าง เสถียรสวัสดิ์
 ๒๖๔. ปุก ณ บางช้าง
 ๒๖๘. ทองพูน ชื่นสุวรรณ
 ๒๓๑. เลื่อน โฆษวันทา
 ๒๓๔. ไปร้ง นายเรือ
 ๒๓๓. ประดิษฐ์ ศรีนิพนธ์
 ๒๕๐. เทียนไชย กิระนันท์
 ๒๕๓. ทองหล่อ ขำศิริ
 ๒๕๖. ชื่น สิงหนาน
 ๒๕๕. ทองดี รัชภัย
 ๒๕๒. เสี่ยม นิ่งบุญ ณ อัญญา
 ๒๕๔. ชุ่ม วิระไวทยะ
 ๒๕๘. เปลื้อง ศิริคุ้ม
 ๓๐๑. กิ่ง จันทนกุล
 ๓๐๔. ทองหล่อ เดชะปัญญา
 ๓๐๓. ผล แสงประยูร
 ๓๑๐. เลื่อม สายเนตร
 ๓๑๓. ชิต สุนทรกลัมภ์
 ๓๑๖. ประดิษฐ์ พูลเกษ
 ๓๑๕. สอน สุขเหมือน

๓๒๑. ใบ เทศนะสดับ

๓๒๔. พร เดชะดำรง

๒๔๖. เปล่ง สมิตเมฆ
 ๒๔๕. บุญช่วย ยงศิริ
 ๒๔๒. เจือ
 ๒๔๔. ม.ล. ศิริ นรินทรางกุล
 ๒๔๘. เปลื้อง

๒๖๐. เพื่อน พัฒนศิริ
 ๒๖๓. ชื่น รัศมีทัต
 ๒๖๖. เขียน หุตะโชค
 ๒๖๕. หनु แจ่มผล
 ๒๓๒. จำรัส ลัดพลี
 ๒๓๔. ล้อม ศรีพัตต์
 ๒๓๘. อี๊ด แจ่มใจเพื่อน
 ๒๕๑. ไชย เหมจจากา
 ๒๕๔. เสนาะ รักธรรม
 ๒๕๓. เอื้อน กุลไกรเวช
 ๒๕๐. ผิว จันทรสว่าง
 ๒๕๓. วิเชียร ชุ่มวิจิตร
 ๒๕๖. วิรัตน์ คังคะเกตุ
 ๒๕๕. เส็ง ทิพย์นภา
 ๓๐๒. อำพัน ภมรบุตร
 ๓๐๔. ลิน นคราวัฒน์
 ๓๐๘. โอกาส เนตรายน
 ๓๑๑. มั่น จันทรโรจน์
 ๓๑๔. ช่อม รัตนเรือง
 ๓๑๓. ทองคำ ธรรมเกษม
 ๓๒๐. สุข สุกชยาลัย

๓๒๒. ผล นลกุล

๓๒๔. จ้านงค์ เนื่องสุข

๓๒๖. ชวน นิลายน
 ๓๒๗. ชลอ ถนอมสินธุ์
 ๓๒๘. จำเดิม อ้นวนาวิน
 ๓๒๙. ชอบ บุญโญปถัมภ์
 ๓๓๐. ประเสริฐ สุขสมัย
 ๓๓๑. สมบุญ กระบวนรัตน์
 ๓๓๒. ทวีศักดิ์ วิริยะศิริ
 ๓๓๓. นุน มิลินทาบุช
 ๓๓๔. สิบ คังคะรัตน์
 ๓๓๕. ยิ้ม ลี้มเกษม
 ๓๓๖. ทศน์ กรานเลิศ
 ๓๓๗. แนบ รื่นใจชน
 ๓๓๘. จุ มาลัยวงศ์
 ๓๓๙. ทรี วิชาตนาวิน
 ๓๔๐. แสวง รักขวัญ
 ๓๔๑. กวง แร่งบำ
 ๓๔๒. สนิท มหาคีตข
 ๓๔๓. กุหลาบ กาญจนสกุล
 ๓๔๔. อาจ อินทร
 ๓๔๕. เจริญ รุ่งชมคำ
 ๓๔๖. ประเสริฐ สุเสารัฐ
 ๓๔๗. ทองหล่อ หิงสานนท์
 ๓๔๘. บุญชู จุฑะศิริ
 ๓๔๙. เชื้อม เวศสวัสดิ์
 ๓๕๐. นพรัตน์ สมิตานนท์
 ๔๐๑. สมบุญ ประทีปวินช
 ๔๐๒. กมล อัมพวน
 ๔๐๓. เข็ด พูลสุนทร
 ๔๐๔. โสภณ ทิมกระจำง
 ๔๐๕. ศิริ รุจิโกไสย
๓๒๗. ชลิต กุลกำมัชร
 ๓๓๐. จำเริญ ชันธหิรัญ
 ๓๓๑. ทองหล่อ บุรณสิงห์
 ๓๓๒. ทองพลุ ชุสง่า
 ๓๓๓. จริญญา บุณนาค
 ๓๓๔. จิบ ศิริไพบลย์
 ๓๓๕. สมอง ธนศักดิ์
 ๓๓๖. ห้วยสุข เม่งเชียงกล
 ๓๓๗. สิบ บุรภา
 ๓๓๘. ประสงค์ อาชวาคม
 ๓๓๙. สวัสดิ์ จันทน์
 ๓๔๐. พยูน จินาคม
 ๓๔๑. สุนทร ช่ววงศ์วาน
 ๓๔๒. สงวน ปาบุตร
 ๓๔๓. ทองอยู่ สว่างเนตร
 ๓๔๔. อังรี ตรวิเชียร
 ๓๔๕. สำออง สรรพสมาน
 ๓๔๖. พัน เปรมมณี
 ๓๔๗. เชื้อ ยวนะศิริ
 ๓๔๘. พจน์ อินทรทูต
 ๓๔๙. พริ้ง คล้ายมข
 ๓๕๐. จำรัส นุตพันธ์
 ๓๕๑. สงบ จริญญา
 ๓๕๒. ทองคำ กำเจริญ
 ๓๕๓. ชลวิทย์ อัมมลัดดา
 ๔๐๑. บำรุง แสงจำพล
 ๔๐๒. ชิต นัททษากร
 ๔๐๓. สติต แสงอินทร์
 ๔๐๔. ทินย์ ประสานสุข
 ๔๐๕. บุญช่วย บุญยาลิก
๓๒๖. บุญดิน กันตลอด
 ๓๓๑. นอม สุกัทรพันธ์
 ๓๓๒. สงวน อิศรางกูร ณ อยุธยา
 ๓๓๓. เล็ก ลีลาชวย
 ๓๓๔. บุญพิ่ง สุกันธโร
 ๓๓๕. เชื้อ ณ นคร
 ๓๓๖. วิจิตร ชนไมตรี
 ๓๓๗. หล่อ อติแพทย์
 ๓๓๘. โสภณ กฤษร ณ อยุธยา
 ๓๓๙. แชน ปัจจุบันท์
 ๓๔๐. วิชา วิริยะพานิช
 ๓๔๑. วิเชียร อัดนโถ
 ๓๔๒. สมบุญ คงตระกูล
 ๓๔๓. พิง กำเนิดรัตน์
 ๓๔๔. เขียน ศิริวัตร
 ๓๔๕. ดาวเรือง เพชรชาติ
 ๓๔๖. บุญมี แสงสุวรรณ
 ๓๔๗. ชัย นนคุณ
 ๓๔๘. แดง สายสิงห์ทอง
 ๓๔๙. นิตย์ ช่วงบรรรงค์
 ๓๕๐. บรรจง ชินเป็นสุข
 ๓๕๑. ช่วง เรืองกล
 ๓๕๒. จำลอง เวศสวัสดิ์
 ๓๕๓. ประสพ อรรถยุติ
 ๔๐๐. เขียน เกตุไทย
 ๔๐๑. ครุณ ณ กลาง
 ๔๐๒. เสถียร ศรีจามร
 ๔๐๓. แฉล้ม มัชฌมจันทร์
 ๔๐๔. สุ่มทุม อรรถมรักษา
 ๔๐๕. พุก ดิษพันธ์

๔๑๖. ประยูร พินสวีสดี
 ๔๑๗. บุญธรรม รัตนารักษ์
 ๔๑๘. จำรัส เจริญลาภ
 ๔๑๙. วงศ์ ศิริเกตุ
 ๔๒๐. กวี หัวใจเจริญ
 ๔๒๑. เอ็น สุขประเสริฐ
 ๔๒๒. โชติ อ้นประยูร
 ๔๒๓. แฉล้ม หาสตะนันท์
 ๔๒๔. อุกฤษ หนูกิจ

๔๑๓. บุญเรือง มุกพานิช
 ๔๒๐. อุต นุชเนตร
 ๔๒๑. บุญรอด คงอ่อน
 ๔๒๒. บัวขาว คชแสง
 ๔๒๓. ศรี ดาวราย
 ๔๒๔. เชื้อ ปานไว
 ๔๒๕. มิว มีคุณเอี่ยม
 ๔๒๖. เอี้ยว เกษเสถียร

๔๑๘. ขาว ไชยพันธ์
 ๔๒๑. มวน ศรีเพ็ชร
 ๔๒๒. จำรัส ศุกรวัน
 ๔๒๓. ศิริ ภูมะภูติ
 ๔๒๔. ชาญ ศิริวัฒนกุล
 ๔๒๕. ศิริ ฤกษ์สวัสดิ์
 ๔๒๖. สุข โปธิวิหค
 ๔๒๗. บุญเหลือ ชันวานนท์

พ.ศ. ๒๔๖๓

๔๒๑. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ๔๒๒. พุช ธนะภูมิ

๔๒๓. ประวิศ ศรีนิพนธ์
 ๔๒๔. ทิว กุสุมา ณ กรุงเทพ
 ๔๒๕. หลุย มุสิกะพุก
 ๔๒๖. ประทีน ไชยปัญญา
 ๔๒๗. สังวาลย์ กันโสภณ
 ๔๒๘. ชัน สนแจ้ง
 ๔๒๙. จัน ศาสตรพันธ์
 ๔๓๐. ดิศ ไชยภัต
 ๔๓๑. สม ไชยภัต
 ๔๓๒. เชื้อ ชัมมะพงศ์
 ๔๓๓. พิน พันธุ์ทวี
 ๔๓๔. นิกุล สิทธิวัน
 ๔๓๕. นิลิทธิ ศุภะพงศ์
 ๔๓๖. วัน รุยาพร
 ๔๓๗. เอง ชุนช่วงโชติ
 ๔๓๘. เล่งกิต มีสุข
 ๔๓๙. บัว บุตรทวี

๔๒๓. หลี สินธุโสภณ
 ๔๒๔. ผสม บุรณจารุ
 ๔๒๕. ประสิทธิ์ ไบเงิน
 ๔๒๖. สัญญา ยมะสมิต
 ๔๒๗. บุญเพ็ญ ปานษ์เชิธร
 ๔๒๘. วิสิทธิ์ จันทรางศุ
 ๔๒๙. อิม มะกรทัต
 ๔๓๐. สวน เล็กแหลมหลัก
 ๔๓๑. วณิช ปานชนนท์

๔๒๓. ประทีป พยอมวงศ์
 ๔๒๔. สาคร จันทประสิทธิ์
 ๔๒๕. ช้วน กระบวนรัตน์
 ๔๒๖. ชิต ชุศรี
 ๔๒๗. สวัสดิ์ คงศิริ
 ๔๒๘. ทองรอด เมฆศุภะ
 ๔๒๙. สนิท อุปภานนท์
 ๔๓๐. เทียม ทองพานิช
 ๔๓๑. เลื่อน โกมลสิทธิ
 ๔๓๒. ไปล์ ส่งแสงเติบ
 ๔๓๓. บุญมี ศรีวัฒนษ
 ๔๓๔. บุญมา ภูทอง
 ๔๓๕. สง่า คงพันธ์
 ๔๓๖. ตี ชาวนต์
 ๔๓๗. พุช ศรีสังข์
 ๔๓๘. สง่า มนศิริ

๔๓๑. ดำริห์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา
 ๔๓๒. เทพ จุฑานนท์
 ๔๓๓. ถาวร สิทธิสงวน
 ๔๓๔. ประมุข รัชตามพร
 ๔๓๕. สำออง แยมกลีบ
 ๔๓๖. จำริญ วิลาษา
 ๔๓๗. จริญ ณ สงขลา
 ๔๓๘. เจริญ สุขทัมภ์

พ.ศ. ๒๔๖๔

๔๓๙. เจียม อัมระपाल

๔๓๙. เขาวนั โปร่งเปรมใจ

๔๙๔. ไสว พูลเกียรติ
 ๔๙๕. ชุน ชินวิทย์
 ๕๐๑. ถวิล ธรรมวานิช
 ๕๐๔. ไสว ศรีมดุง
 ๕๐๗. วิลัย อิศพันธ์
 ๕๑๐. เจือ จักขุรักษ์
 ๕๑๓. เสงี่ยม บุญมา
 ๕๑๖. วิชา สมิธีรัตน์
 ๕๑๘. รัตน์ รุขามาศ
 ๕๒๒. ย้อย คำภิรานนท์
 ๕๒๔. แหยม คุณรัตน์
 ๕๒๕. เกื้อกุล อิงคะวณิช
๔๙๖. ชวน โกศลนาวิน
 ๔๙๘. ลมุล มณีมัย
 ๕๐๒. ลี ช่างประดับ
 ๕๐๕. เฝิง สุวรรณประเทศ
 ๕๐๘. ตรี รัตนอบล
 ๕๑๑. ไปรุ่ง ณ นคร
 ๕๑๔. กระจ่าง ไวยว่อง
 ๕๑๗. ชุน กัลยาณมิตร
 ๕๒๐. นพ พรหมศิริ
 ๕๒๓. ลออง ยืนยง
 ๕๒๖. เขียน มีระเกตุ
 ๕๒๘. สนิท พ่วงพงศ์
๔๙๗. สัจจ รัศมีทัต
 ๕๐๐. จรัส บุญงการ
 ๕๐๓. ไปรุ่ง ปรีชาชาติ
 ๕๐๖. ชุบ รัตติชนท์
 ๕๐๘. พร ต้นสมบุญ
 ๕๑๒. อุกัย หงส์โสภณ
 ๕๑๕. ผัด นาคพันธ์
 ๕๑๘. สรช สมุทรเสน
 ๕๒๑. มวน ศาสตราภัย
 ๕๒๔. สุกใจ ปัญจะ
 ๕๒๗. เจริญ มีสุวรรณ

ประวัติผู้เขียน

นางสาวบุษกริภา บุรณะบุตร เกิดเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ สำเร็จ
การศึกษาระดับปริญญาตรีจากภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๕